ISSN: 2148-4686

Vergide Gündem

Tax Agenda

Mart / March 2021

Covid-19 ve vergi reformları
Abdulkadir Kahraman

2020 yılında elde edilen menkul kıymet gelirlerinin vergilendirilmesi
M. Fatih Köprü

English Translation

Gümrükte Gündem
Sercan Bahadır

Çalışma Hayatında Gündem
Dr. Hakkı Demirci

Dünyadan Vergi Haberleri
Elif Karaca

Seçilmiş Yargı Kararları ve Muktezalar

Sirküler İndeks

Vergi Takvimi

Pratik Bilgiler

Practical Information

EY
Building a better working world

Covid-19 ve vergi reformları

Covid-19 ile mücadele hükümetleri ek teşvik ve destek programları açıklamaya zorladı, aşı üretimi ve dağıtımı sıkıntıları aşılana kadar da bu programlar sürecek. Bu durum, artan bütçe açıklarına karşı hükümetleri yeni vergi kaynakları bulmaya yönlendiriyor.

Ülkeler ne tür vergi reformları geliştiriyor? OECD'nin "Vergi Politikası Reformları - 2020" Raporu 3 Ağustos 2020'de yayımlandı. Yayında ülkelerdeki vergi reformları karşılaştırmalı olarak ele alınıyor ve eğilimler şu şekilde:

- Özellikle düşük ve orta gelire sahip kişilerin gelir vergisi ile kurumlar vergisi indirimleri sürüyor,
- "OECD Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma" projesi kapsamında vergiden kaçınma, kayıp ve kaçakçılıkla mücadele düzenlemeleri devam ediyor,
- Ekonominin dijitalleşmesine dayalı vergileme sorunları endişe kaynağı olurken, sorunun ülkeler arası uzlaşıya dayalı çok taraflı bir çözüm çabası sürüyor,
- Standart KDV oranları korunurken, matrah değişiklikleriyle vergi tabanı genişletme ve daraltma önlemleri bir arada hayata geçiriliyor,
- Çevre ile ilgili vergi reformları 2020'de hız kesiyor,
- Geçmiş yıllara kıyaslandığında servet vergilerine odaklanmadaki artış, bu konudaki artan sayıda reform eğilim ve değişimi gözleniyor.

Türkiye'de servet ve gelir vergileri

Türkiye'deki servet vergileri veraset ve intikal, motorlu taşıtlar ve değerli konut vergisi; gelir vergileri ise gelir ve kurumlar vergisidir. Motorlu taşıt alımındaki ÖTV de servet vergisi sayılabilir.

2020 yılında gelir vergilerinin[1] GSYH'daki payı gelir vergisi %3,7, kurumlar vergisi %1,8 iken; servet (mülkiyet) vergilerinin GSYH'daki payı %0,4'de kaldı. Dahilde alınan ÖTV ve KDV gibi vergilerin GSYH'daki payı %5,4 (%0,4 motorlu taşıt ÖTV'si) olarak gerçekleşti. Bunların bütçedeki paylarına gelince gelir vergisi %19 (%17,7'si gelir vergisi tevkifatı), kurumlar vergisi %9,3 iken; servet (mülkiyet) vergileri %1,9'da kaldı. Dahilde alınan vergilerin payı ise %27,6 (%18,3'ü ÖTV ve bunun %2'si motorlu taşıt ÖTV'si) olarak gerçekleşti.

Türkiye'de 2019 ve 2020'deki vergi kanunu değişiklikleriyle gelir vergisi tarifesine eklenen %40 oranı ve değerli konut vergisiyle gelir ve servet vergilerinde artış oldu. Kurumlar vergisindeki %22 oranı uygulamasının yürürlüğü 31.12.2020'de sona erdi.

Servet vergileri geri mi geliyor?

OECD raporuna göre son yıllarda "net servet" ve "servet transferleri" vergilemesinde değişiklikler oldu:

- İspanya'da net servet vergisi uygulaması 2020 sonuna kadar uzatıldı,

[1] Aralık 2020 bütçe gerçekleşmeleri Aylık Bütçe Uygulama Sonuçları - T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (hmb.gov.tr).

- Arjantin'de servet vergisinde önemli değişiklikler yapılarak gerçek kişilere uygulanacak vergi oranları artırıldı. Son olarak serveti 200 milyon Arjantin pesosunu aşan (yaklaşık 2,5 milyon ABD doları) kişilerin serveti üzerinden %2 ila %3,5 oranlarında vergi alınması yasalaştı,
- Norveç, yeni kurulan şirket hisselerindeki özel değerleme hükümlerini kaldırarak net varlık vergisi tabanını genişleterek şirket yapısındaki basit değişikliklerle borsa dışı şirketlerin vergilendirilebilir varlıklarının azaltılmasını kaldırdı,
- Danimarka, veraset ve intikal vergisi uygulamasında işletme sahiplerine sağlanan veraset vergisi indirimini iptal etti.

İlaveten yaklaşık yarım asırdır ilk defa "servet vergisi tekliflerinin detaylı analizi" için Birleşik Krallık Servet Vergisi Komisyonu 2020'de kuruldu ve hazırlanan rapor[2] 9 Aralık 2020'de yayımlandı. Komisyonun üç üyesi London School of Economics ve Warwick Üniversitesi'nden akademisyenler ile ultra zengin kişilere uzun süre danışmanlık yapmış bir avukattan oluşuyor.

Rapor ön sözü; İngiltere Hazine Bakanının "Hayır, servet vergisi için zamanın şu an ya da hiçbir zaman geleceğine inanmıyorum" ile başlayıp, John Maynard Keynes'in "Gerçekler değiştiğinde fikrimi değiştiririm" deyişiyle sunuldu. Rapor, vergi politika ve uygulamaları konusunda elliden fazla uluslararası uzmandan oluşan bir ekibin yaptığı araştırmaya dayanıyor.

Raporda, 500 bin sterlin üzerindeki şahsi servetten beş yıl boyunca yılda %1 oranında alınacak bir defalık servet vergisi ihdasıyla 260 milyar sterlin veya 2 milyon sterlinlik servet eşiğiyle uygulandığında ise 80 milyar sterlin vergi toplanabileceği açıklanıyor. Bir kez uygulanacak bu verginin "adil, etkin ve kaçınılması çok zor bir vergi" olduğu belirtiliyor. Raporda "servet vergisi" dışında "gelir vergisi, kurumlar vergisi ve KDV oran artışı" alternatifleriyle de 250 milyar sterlin vergi toplanabileceği değerlendiriliyor.

Bu Raporun aksine Cato Enstitüsü'nün Vergi & Bütçe Bülteninde[3]; ABD başkanlık seçimleri sırasında Demokrat Parti adaylarından Warren'ın 50 milyon ABD doları üzerinde net servet sahipleri için %2 ve 1 milyar ABD doları üzerinde net servet sahipleri için %3 servet vergisi önerisi, diğer başkan adaylarının ise gelir, sermaye değer artış kazançları ve şirketler için daha yüksek vergi önerileri olduğu açıklandıktan sonra bültende; "daha yüksek servet vergisi hedefinin neden yanlış yönlendirildiğini; servetin ekonomilerde yatırımlar için ihtiyaç duyulan birikmiş tasarruflar olduğu; varlıklı Amerikalıların servetinin, esas olarak istihdam ve gelir sağlayan aktif ticari varlıklardan oluştuğu ve servet üzerindeki vergilerin artırılması veya yeni vergilerin konulmasının istihdam artışına yardımcı olmayacağı, aksine üretkenliği ve ücret artışlarını baltalayacağı" açıklanıyor.

Servet vergilerini savunanlar ile karşı olanların gerçekleri farklı.

Türkiye için yeni servet vergisi mi?

Türkiye'de ise ek servet vergilerinin acilen yasalaşmasını önerenler var ve Covid-19'un mali yükleri ile gelir eşitsizliğinin giderilmesi için servet vergisini şart görüyorlar. Somut öneri, belli tutarı aşan mevduatlardan bir defalık vergi alınması olarak yapıldı bile. Ancak İngiltere gibi ciddi bir komisyon ve bütüncül yaklaşım ortada yok. Diğer taraftan gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'de yüksek enflasyonun kişisel ve ticari servetleri erittiği bir ortamda, geneli kavramayan seçici servet vergileri vergide adalet ilkesini zedeler.

Bir servet vergisi önerisi olacaksa bu öneri en azından İngiltere'deki yaklaşımla servet vergisi ve diğer vergi politika alternatifleriyle ele alınmalı. Aksi takdirde "net aktif vergisi" uygulamasındaki gibi gayri safi hasılat esasına dayalı bir vergileme Anayasa'ya aykırı (13/7/1995, E.:94/85, K.:95/32 sayılı karar) bulunarak iptal edilebilecektir.

Ayrıca Türkiye'nin sorunu servet vergilemesi değil gelir vergisi sorunu olup; nedeni ise vergi harcamalarıdır.

Neden ve nereye vergi harcanıyor?

Vergi harcaması nedir? Vergi harcaması, bir devletin vergi gelirini azaltan, standart vergi sistemindeki ayrıcalıklar veya istisna ve muafiyetlerdir.

Peki Türkiye ne kadar vergi harcıyor? 2021 yılı bütçesi B Cetveline göre gelecek üç yılda bu harcamaların detayı aşağıdaki tablodaki gibidir:

Vergi Harcaması	2021 (000 TL)	2022 (000 TL)	2023 (000 TL)
Gelir Vergisi	91.172.602	101.820.530	113.083.062
Kurumlar Vergisi	49.423.342	55.249.191	61.476.621
KDV	58.252.412	65.119.001	72.458.909
ÖTV	20.515.678	22.933.993	25.519.006
Diğer Vergiler	11.406.060	12.750.566	14.187.750
Toplam	**230.770.094**	**257.873.281**	**286.725.348**

Görüldüğü gibi "vergi harcamaları" ciddi tutarlar ve 2021'deki vergi harcamaları net vergi gelirlerinin %25'ine ulaşıyor. Bu nedenle, etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimler gözden geçirilip, kaldırılarak vergi harcamaları, vergi gelirine dönüştürülmelidir. Bu tutarlardaki %10 tasarruf gelecek üç yılda 77,3 milyar TL vergi geliri anlamına geliyor.

Bu yapılmadan diğer gelişmiş ve gelişen ülkelere kıyasla yüksek enflasyon ortamında yaşayan kişilerin varlıklarından servet vergisi almanın adil olmaktan uzak olacağı kanaatindeyiz. O nedenle, önce gerçeklerimizi görelim sonra değiştirelim.

"İstisna ve muafiyetler kaideyi bozar."

Bu yazı Ekonomist dergisinin 7 Şubat 2021 tarihli 2021/3. sayısında yayımlanmıştır.

[2] A wealth tax for the UK, https://static1.squarespace.com/static/5ef4d1da53822a571493ebd0/t/5ffcfaea93e2771243fce2ff/1610414842497/A-Wealth-Tax-For-The-UK.pdf

[3] Taxing Wealth and Capital https://www.cato.org/tax-budget-bulletin/taxing-wealth-capital-income

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

2020 yılında elde edilen menkul kıymet gelirlerinin vergilendirilmesi

Gerçek kişilerin vergiye tabi gelirleri arasında önemli bir yer tutan menkul kıymet gelirleri, Gelir Vergisi Kanunu'nda, bu kıymetlerin vade tarihine kadar elde tutulmasından elde edilen faiz ve kâr payı gelirleri (menkul sermaye iradı) ile vade tarihinden önce elden çıkarılmasından sağlanan alım satım kazançları (diğer kazanç ve irat) olarak iki ana başlık altında değerlendirilmektedir.

Bu gelir ve kazançların beyanı ve vergilendirilmesi ile ilgili olarak, Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesi kapsamında 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren stopaj sistemi uygulanmaktadır. Bu madde uyarınca, gerçek ve tüzel kişilerin 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren ihraç edilen tahvil ve bonolar ile bu tarihten itibaren iktisap edilen diğer menkul kıymetlerden banka ve aracı kurumlar vasıtasıyla 2006-2015 yılları arasında elde ettikleri gelir ve kazançlar üzerinden işleme aracılık eden kurumlar tarafından gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır. Bazı menkul kıymet gelirleri (eurobondlardan veya yabancı menkul kıymetlerden sağlanan gelir ve kazançlar gibi) ise geçici 67. madde kapsamına girmemektedir.

Sözü geçen maddenin yürürlük süresi 31 Aralık 2015 tarihinde sona ermekteydi. Ancak söz konusu maddenin uygulama süresi önce 6655 sayılı Kanun'la (RG: 01.01.2016), 31 Aralık 2020 tarihine, ardından 7256 sayılı Kanun'la (RG: 17.11.2020), 31 Aralık 2025 tarihine kadar uzatılmıştır. 7256 sayılı Kanun'la ayrıca Cumhurbaşkanı'na bu süreyi beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmiştir.

Bu yazımızda, tam mükellef gerçek kişilerin 2006 yılından sonra ihraç edilen veya alınmış olan menkul kıymetlerden 2020 yılında elde ettikleri gelir ve kazançların vergileme esaslarına değinilecektir.

I. Menkul kıymetlerden elde edilen gelir türleri

Tam mükellef gerçek kişilerin menkul kıymetlerden elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesi, menkul kıymetin ve elde edilen gelirin türüne göre değişmektedir. Bu gelirler;

- Menkul sermaye iradı,
- Alım satım kazancı (Diğer kazanç ve irat),

olarak gruplandırılmıştır.

A. Menkul sermaye iradı

Aşağıda sayılan gelirler, Gelir Vergisi Kanunu'nun 75. maddesinde menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır:

- Hisse senedi kâr payları ve iştirak hisselerinden doğan kazançlar,
- Yatırım fon ve ortaklıklarından elde edilen kâr payları,
- Her nevi tahvil faizleri (Devlet tahvili, Hazine bonosu, eurobond, özel sektör tahvili, yabancı menşeli tahvil vb.),
- Alacak faizleri,

- Mevduat faizleri (Döviz tevdiat hesaplarının anapara kur farkları gelir sayılmaz),
- Katılım bankalarının ödediği kâr payları,
- Repo gelirleri,
- Borsa para piyasasından (BPP) elde edilen faiz gelirleri,
- Varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından elde edilen gelirler,
- Sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından, sigortalılar ve bireysel emeklilik katılımcılarına yapılan irat ödemeleri.

B. Alım satım kazançları

1. Alım satım kazancı olarak değerlendirilen kazançlar

Menkul kıymetlerin vadesinden önce elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar alım satım kazancı olarak değerlendirilmektedir. Bu kazançların gelir vergisi beyannamesinde "Diğer Kazanç ve İrat" olarak beyan edilmesi gerekmektedir.

Devlet tahvili, Hazine bonosu, eurobond, özel sektör tahvili, yabancı menşeli tahvil gibi her nevi tahvillerin vadesinden önce elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ile hisse senedi alım satım kazançları bu gelir türüne örnek olarak verilebilir.

2. Endeksleme uygulaması

Bazı menkul kıymetlerden elde edilen alım satım kazançlarının hesaplanması sırasında "endeksleme yöntemi" kullanılabilmektedir. Menkul kıymetlerin maliyet bedelinin, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere, her ay için enflasyon oranına göre artırılması anlamına gelmektedir. Menkul kıymetin endekslenmiş maliyet bedeli aşağıdaki formüle göre hesaplanmaktadır:

$$\text{Endekslenmiş maliyet bedeli} = \frac{\text{Satış tarihinden 1 ay önceki endeks}}{\text{Alış tarihinden 1 ay önceki endeks}} \times \text{Maliyet bedeli}$$

Satış kazancı; satış bedelinden endekslenmiş maliyet bedelinin çıkarılması suretiyle hesaplanmaktadır. Endekslemede Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından her ay açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) kullanılması gerekir. (Yİ-ÜFE listesi yazımızın sonunda yer almaktadır.)

Endeksleme;

- 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren ihraç edilen eurobondlarla,
- Aynı tarihten itibaren iktisap edilmiş olan; yabancı tahviller, hisseleri BİST'te işlem görmeyen tam mükellef kurumlara ait hisse senetleri ile yabancı hisse senetlerinin,

elden çıkarılmasından sağlanan kazançların tespiti sırasında kullanılabilmektedir. Ancak bu endekslemenin yapılabilmesi için alış ve satış tarihleri arasındaki Yİ-ÜFE farkının %10'dan fazla olması gerekmektedir.

Endeks farkının %10'un altında olması durumunda, endeksleme yönteminin kullanılması mümkün değildir. Bu durumda kazanç, satış bedelinden maliyet bedeli çıkarılmak suretiyle hesaplanmaktadır.

II. Menkul kıymet bazında elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

A. Hisse senedi satış kazançları

1. Yerli hisse senetlerinin satışı

01.01.2006 tarihinden itibaren alınmış olan BİST'te işlem gören hisse senetlerinin satışından sağlanan kazancın stopaja tabi olup olmadığı konusu menkul kıymet yatırım ortaklığı (MKYO) hisse senetleri ile bunlar dışındaki hisse senetleri için farklılık arz etmektedir.

Buna göre bireysel yatırımcıların BİST'te işlem gören MKYO hisse senetlerini elden çıkarmalarından sağladıkları kazançlar %10 oranında stopaja tabidir. Bu hisse senetlerinin 1 yıldan daha fazla elde tutulduktan sonra satılmasından elde edilen kazanç ise stopaja tabi değildir. BİST'te işlem gören diğer hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançlar üzerinden ise ilgili banka veya aracı kurum tarafından %0 oranında stopaj yapılmaktadır.

Aynı hisse senedinden birden fazla alış yapılmış olması durumunda, stopaj yapılacak kazancın İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) yöntemi ile belirlenmesi gerekmektedir. Aynı gün içerisinde yapılan satışlarda ortalama maliyet yöntemi de kullanılabilmektedir.

Kesilen verginin (stopaj) oranı ister %10 isterse de %0 olsun, bu vergi bireysel yatırımcı açısından nihai vergi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle söz konusu gelirler için ayrıca beyanname verilmesine gerek yoktur.

Halka açık olmayan tam mükellef kurumlara ait hisse senetleri ise BİST'e kote olmadığı için, satışından elde edilen kazanç üzerinden stopaj yapılmaz. Genel kural olarak bu menkul kıymetlerden elde edilen satış kazançlarının gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu hisse senetlerinin en az 2 yıl süre elde tutulduktan sonra satılması durumunda elde edilen kazanç gelir vergisinden de istisnadır.

2 yıllık süre dolmadan satılması durumunda, elde edilen kazanç için herhangi bir istisna tutar söz konusu değildir. Bu nedenle satıştan elde edilen kazancın tamamının beyan edilerek, üzerinden hesaplanan gelir vergisinin ödenmesi gerekmektedir. Kazancın hesaplanması sırasında alış ve satış arasındaki endeks farkının %10'u geçmesi şartıyla endeksleme yöntemi de kullanılabilmektedir.

2. Yabancı hisse senetlerinin satışı

01.01.2006 tarihinden sonra satın alınan yabancı hisse senetlerinin, 2020 yılında elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar geçici 67. maddenin kapsamına girmemektedir. Dolayısıyla bu gelirler üzerinden stopaj ödenmesi söz konusu değildir.

Bu menkul kıymetlerden 2020 yılında elde edilen alım satım kazançlarının Türk Lirası bazında hesaplanması gerekir. Bu kazancın hesaplanması sırasında endeksleme yönteminin kullanılabilmesi için ise Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olması şartı bulunmaktadır. Alış ve satış tarihleri arasındaki Yİ-ÜFE

farkının %10'un altında kalması durumunda satış kazancı; satış bedelinden endekslenmiş alış bedelinin çıkarılması şeklinde değil, satış bedelinden alış bedelinin çıkarılması şeklinde tespit edilecektir.

Yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan kazanç için herhangi bir istisna söz konusu olmayıp, kazancın tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

B. Hisse senedi kâr payları (temettü gelirleri)

Yerli kurumlar (tam mükellef) tarafından gerçek kişi ortaklara kâr payı (temettü) dağıtıldığı sırada tevkifat yapılması gerekmektedir. Bu tevkifatın oranı; menkul kıymet yatırım ortaklığı (MKYO), gayrimenkul yatırım ortaklığı (GYO) ve girişim sermayesi yatırım ortaklığı hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirlerinde %0, bunlar dışındaki hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirlerinde %15'tir.

2020 yılında hisse senetlerinden elde edilen brüt temettü gelirlerinin %50'si gelir vergisinden istisnadır. Kurumların yönetim kurulu başkanı ve üyelerine verilen temettü ikramiyeleri de bu kapsamda değerlendirilmektedir. İstisna düşüldükten sonra kalan tutar, 49.000 TL'lik beyan sınırı ile karşılaştırılır. 49.000 TL'lik beyan sınırından daha az ise beyan edilmesine gerek yoktur. Fazla olduğu takdirde, istisna sonrası tutarın tamamının beyan edilmesi gerekir.

49.000 TL'lik beyan sınırının hesabında yukarıda belirtilen menkul sermaye iratlarının yanı sıra, beyana tabi diğer menkul sermaye iratları ile Türkiye'de tevkifata tabi tutulmuş olmak kaydıyla elde edilen gayrimenkul sermaye iratları toplamının dikkate alınması gerekmektedir.

Bu şekilde hesaplanarak beyan edilen temettü geliri üzerinden hesaplanan vergiden, temettüyü dağıtan kurum tarafından kesilen vergilerin (%15 veya %0) tamamı mahsup edilebilmektedir. Mahsuptan sonra fark vergi ödenebileceği gibi, kesilen vergi daha fazla ise aradaki farkın iade alınabilmesi de mümkündür.

Yabancı hisse senetlerinden 2020 yılında elde edilen temettü gelirlerinde ise beyan sınırı 2.600 TL olarak uygulanmaktadır. Elde edilen gelirin bu tutarın altında kalması durumunda söz konusu gelir beyan edilmez. Beyan sınırını aşan bir gelir elde edilmesi durumunda ise tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

Ancak beyan sınırının hesabında, bir takvim yılı içerisinde elde edilen ve tevkifata veya istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının toplamının dikkate alınması gerektiği unutulmamalıdır.

C. Devlet tahvili ve Hazine bonolarından elde edilen gelirler

Bireysel yatırımcıların, 1 Ocak 2006 tarihinden sonra ihraç edilen Devlet tahvili ve Hazine bonolarından 2020 yılında elde ettikleri faiz gelirleri ve alım satım kazançları %10 oranında stopaja tabidir. Bu vergi kesintisi, gelirin sağlanmasına aracılık eden banka veya aracı kurum tarafından yapılır. Diğer taraftan altına dayalı devlet iç borçlanma senetlerinden elde edilen faiz gelirlerinde bu stopajın oranı %0 (sıfır) olarak uygulanmaktadır.

Stopajın oranı ister %10 isterse de %0 olsun, bireysel yatırımcılar açısından nihai vergi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle söz konusu menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirinin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

D. Eurobondlardan elde edilen gelirler

1. Faiz gelirleri

Eurobond, Hazine Müsteşarlığı tarafından uzun vadeli ve kuponlu olarak, yabancı para cinsinden yurt dışı piyasalarda ihraç edilen borçlanma aracıdır.

İhraç tarihine bakılmaksızn eurobondlardan elde edilen kupon faiz geliri, kuponun tahsil edildiği tarihteki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınarak Türk Lirasına çevrilir. Eurobondların anapara kur farkları gelir kabul edilmez.

Bu menkul kıymetlerden 2020 yılında elde edilen faiz gelirinin 49.000 TL'yi aşması durumunda, tamamının beyan edilmesi gerekir.

Ancak söz konusu 49.000 TL'lik beyan sınırının hesabında, yukarıda belirtilen menkul sermaye iratlarının yanı sıra, beyana tabi diğer menkul sermaye iratları ile Türkiye'de tevkifata tabi tutulmuş olmak kaydıyla elde edilen gayrimenkul sermaye iratları toplamının dikkate alınması gerekmektedir.

2. Alım satım kazançları

1 Ocak 2006 tarihinden sonra ihraç edilen eurobondların 2020 yılında elden çıkarılmasından sağlanan kazancın; elden çıkarma karşılığında alınan yabancı para tutarının TL karşılığından, bunların alımında ödenen yabancı para tutarının TL karşılığı ve varsa alım satım giderlerinin düşülmesi suretiyle hesaplanması gerekmektedir. Bu hesaplama sırasında maliyet bedelinin endekslenmesi yöntemi de kullanılabilir. Ancak bu yöntemin kullanılabilmesi için Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olma şartı bulunmaktadır.

Yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan kazanç için herhangi bir istisna söz konusu olmayıp, kazancın tutarı ne olursa olsun beyan edilmesi gerekmektedir.

Yazımızın konusuna girmekle birlikte piyasada oldukça fazla işlem görmesi münasebetiyle 2006 yılından önce ihraç edilen eurobondlardan sağlanan kazançlara da değinmekte fayda var. Bu menkul kıymetlerden sağlanan alım satım kazancının hesaplanmasında da endeksleme yöntemi kullanılabilmektedir. Hatta bu yöntemin kullanılabilmesi için endeks farkının %10'u aşma zorunluluğu da bulunmamaktadır. 2006 öncesinde ihraç edilenlerden sağlanan kazançlarda bir diğer fark da alım satım kazancının 2020 yılı için 40.000 TL'lik kısmının istisna olarak değerlendirilmesidir. Bu tutarı aşan bir kazanç elde edilmesi durumunda aşan kısmın beyan edilmesi gerekmektedir.

Endekslemede kullanılması gereken Yİ-ÜFE listesi yazımızın sonunda yer almaktadır.

E. Özel sektör tahvillerinden elde edilen gelirler

1. Faiz gelirleri

a. Türkiye'de ihraç edilenler

SPK tarafından onaylanmış finansman bonolarından (24.05.2020 tarihinden itibaren iktisap edilenler) elde edilen faiz gelirleri %15 oranında tevkifata tabidir. Ayrıca 23 Aralık 2020-31 Mart 2021 tarihleri arasında iktisap edilen, bankalar tarafından ihraç edilen tahvil ve bonolardan elde edilen gelirlerden aşağıdaki oranlarda tevkifat yapılmaktadır:

- Vadesi 6 aya kadar (6 ay dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %5
- Vadesi 1 yıla kadar (1 yıl dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %3
- Vadesi 1 yıldan uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0.

Bunlar dışında kalan özel sektör tahvillerinden bireysel yatırımcılar tarafından elde edilen faiz gelirleri ise %10 oranında stopaja tabidir. Döviz cinsinden ihraç edilen tahvillerde, itfada oluşan anapara kur farkından stopaj yapılmamaktadır.

Stopaj bireysel yatırımcılar için nihai vergi olup, elde edilen faiz gelirinin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

b. Yurt dışında ihraç edilenler

Yerli (tam mükellef) kurumlarca yurt dışında döviz cinsinden ihraç edilen tahvillerden bireysel yatırımcılar tarafından 2020 yılında elde edilen faiz gelirleri üzerinden aşağıdaki oranlarda tevkifat yapılmaktadır:

Gelir türü	Tevkifat oranı
Vadesi 1 yıla kadar olanlardan elde edilen faizlerden	%7
Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlardan elde edilen faizlerden	%3
Vadesi 3 yıl ve daha uzun olanlardan elde edilen faizlerden	%0

Yabancı para cinsinden ihraç edilen bu tahvillerin itfasında oluşan anapara kur farkı gelir sayılmamaktadır. Bireysel yatırımcılar tarafından bu menkul kıymetlerden 2020 yılında elde edilen brüt faiz geliri 49.000 TL'lik beyan sınırından daha az ise bu gelirlerin beyan edilmesine gerek yoktur. Bu tutarı aşan bir gelir elde edilmesi durumunda ise gelirin tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

49.000 TL'lik beyan sınırının hesabında yukarıda belirtilen menkul sermaye iratlarının yanı sıra, beyana tabi diğer menkul sermaye iratları ile Türkiye'de tevkifata tabi tutulmuş olmak kaydıyla elde edilen gayrimenkul sermaye iratları toplamının dikkate alınması gerekmektedir.

Beyan edilen faiz gelirleri üzerinden hesaplanan vergiden, bu gelirler üzerinden kesilmiş olan vergiler (tevkifat) düşülebilmektedir.

2. Alım satım kazançları

a. Türkiye'de ihraç edilenler

SPK tarafından onaylanmış finansman bonolarının (24.05.2020 tarihinden itibaren iktisap edilenler) alım satımından sağlanan kazançlar %15 oranında tevkifata tabidir. Ayrıca 23 Aralık 2020-31 Mart 2021 tarihleri arasında iktisap edilen, bankalar tarafından ihraç edilen tahvil ve bonolardan sağlanan kazançlardan aşağıdaki oranlarda tevkifat yapılmaktadır:

- Vadesi 6 aya kadar (6 ay dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %5
- Vadesi 1 yıla kadar (1 yıl dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %3
- Vadesi 1 yıldan uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0.

Bunlar dışında kalan özel sektör tahvillerinden bireysel yatırımcılar tarafından elde edilen alım satım kazançları ise %10 oranında stopaja tabidir.

Yukarıdaki oranlarda kesilen vergiler bireysel yatırımcılar için nihai vergi olup, elde edilen alım satım kazancının tutarı ne olursa olsun beyanname verilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

b. Yurt dışında ihraç edilenler

Tam mükellef kurumlarca yurt dışında döviz cinsinden ihraç edilen tahvillerin, bireysel yatırımcılar tarafından elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar üzerinden Türkiye'de vergi kesintisi yapılmamaktadır.

1 Ocak 2006 tarihinden sonra alınan bu menkul kıymetlerden 2020 yılında elde edilen alım satım kazançlarının Türk Lirası bazında hesaplanması gerekir. Bu kazancın hesaplanması sırasında endeksleme yönteminin kullanılabilmesi için ise Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olması şartı vardır. Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olması durumunda satış kazancı, satış bedelinden endekslenmiş maliyet bedelinin çıkarılması şeklinde hesaplanmaktadır.

Yİ-ÜFE farkının %10'un altında kalması durumunda ise endeksleme yapılması mümkün olmadığından kazancın; satış bedelinden maliyet bedelinin çıkarılması şeklinde tespit edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan kazanç için herhangi bir istisna söz konusu olmadığından, kazancın tamamının beyan edilmesi gerekir.

Endekslemede kullanılması gereken Yİ-ÜFE listesi yazımızın sonunda yer almaktadır.

F. Kira sertifikalarından elde edilen gelirler

1. Kâr payı gelirleri

a. Türkiye'de ihraç edilenler

4749 sayılı "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun" uyarınca Hazine Müsteşarlığınca kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından

Türkiye'de ihraç edilen altına dayalı kira sertifikalarından elde edilen kâr payları %0 (sıfır) oranında stopaja tabidir.

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından Türkiye'de ihraç edilen bir yıldan kısa vadeli kira sertifikalarından (24.05.2020 tarihinden itibaren iktisap edilenler) elde edilen gelirlerde ise stopajın oranı %15 olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca 23 Aralık 2020-31 Mart 2021 tarihleri arasında iktisap edilen, fon kullanıcısının bankalar olduğu varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından elde edilen gelirler aşağıdaki oranlarda tevkifata tabidir:

- Vadesi 6 aya kadar (6 ay dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %5
- Vadesi 1 yıla kadar (1 yıl dahil) olanlara sağlanan gelirlerden %3
- Vadesi 1 yıldan uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0.

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından Türkiye'de ihraç edilen diğer kira sertifikalarından 2020 yılında elde edilen kâr payı gelirlerinde ise stopajın oranı %10 olarak uygulanmaktadır.

Oranı ne olursa olsun, kaynakta kesilen bu vergi bireysel yatırımcılar için nihai vergi olup, elde edilen gelirin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

b. Yurt dışında ihraç edilenler

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarından elde edilen gelirler üzerinden aşağıdaki oranda tevkifat yapılmaktadır:

Gelir türü	Tevkifat oranı
Vadesi 1 yıla kadar olanlardan sağlanan gelirlerden	%7
Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlardan sağlanan gelirlerden	%3
Vadesi 3 yıl ve daha uzun olanlardan sağlanan gelirlerden	%0

Diğer taraftan Hazine Müsteşarlığı tarafından kurulan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikalarından elde edilen kâr payı gelirleri de stopaja tabidir. Ancak stopaj oranı %0 (sıfır) olarak belirlenmiştir.

Bireysel yatırımcılar tarafından, gerek Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama A.Ş. gerekse tam mükellef varlık kiralama şirketlerince yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarından 2020 yılında elde edilen brüt kâr payı gelirleri 49.000 TL'lik beyan sınırından daha az ise beyan edilmesine gerek yoktur. Bu tutarı aşan bir gelir elde edilmesi durumunda ise tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

49.000 TL'lik beyan sınırının hesabında yukarıda belirtilen menkul sermaye iratlarının yanı sıra, beyana tabi diğer menkul sermaye iratları ile Türkiye'de tevkifata tabi tutulmuş olmak kaydıyla elde edilen gayrimenkul sermaye iratları toplamının dikkate alınması gerekmektedir.

Bu menkul kıymetlerin itfasında oluşan anapara kur farkı veya endeks farkı da gelir sayılmaz.

Beyan edilen gelirler üzerinden hesaplanan vergiden, bu gelirler üzerinden tevkif suretiyle ödenmiş olan vergiler düşülebilmektedir.

2. Alım satım kazançları

a. Türkiye'de ihraç edilenler

4749 sayılı Kanun uyarınca Hazine Müsteşarlığınca kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından Türkiye'de ihraç edilen altına dayalı kira sertifikalarından sağlanan alım satım kazançları %0 (sıfır) oranında stopaja tabidir.

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından Türkiye'de ihraç edilen bir yıldan kısa vadeli kira sertifikalarından (24.05.2020 tarihinden itibaren iktisap edilenler) sağlanan alım satım kazançlarında ise stopajın oranı %15 olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca 23 Aralık 2020-31 Mart 2021 tarihleri arasında iktisap edilen, fon kullanıcısının bankalar olduğu varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan kazançlar aşağıdaki oranlarda tevkifata tabidir:

- 6 aydan az süreyle (6 ay dahil) elde tutulanlar %5,
- 1 yıldan az süreyle (1 yıl dahil) elde tutulanlar %3,
- 1 yıldan fazla süreyle elde tutulanlar %0.

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından Türkiye'de ihraç edilen diğer kira sertifikalarından 2020 yılında sağlanan alım satım kazançlarında ise stopajın oranı %10 olarak uygulanmaktadır.

Oranı ne olursa olsun, kaynakta kesilen bu vergi bireysel yatırımcılar için nihai vergi olup, elde edilen gelirin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

b. Yurt dışında ihraç edilenler

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri ve Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama A.Ş. tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarının 2020 yılında elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar üzerinden Türkiye'de vergi kesintisi yapılmamaktadır.

Bu menkul kıymetlerden 2020 yılında elde edilen alım satım kazançlarının Türk Lirası bazında hesaplanması gerekir. Kazancın hesaplanması sırasında endeksleme yönteminin kullanılabilmesi için ise Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olması şartı bulunmaktadır.

Alış ve satış tarihleri arasındaki Yİ-ÜFE farkının %10'un üzerinde olması durumunda satış kazancı, satış bedelinden endekslenmiş maliyet bedelinin çıkarılması şeklinde hesaplanacaktır. Yİ-ÜFE farkının %10'un altında kalması durumunda ise endeksleme yapılması mümkün olmadığından kazancın; satış bedelinden maliyet bedelinin çıkarılması şeklinde tespit edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan kazanç için herhangi bir istisna söz konusu olmayıp, tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

Endekslemede kullanılması gereken Yİ-ÜFE listesi yazımızın sonunda yer almaktadır.

G. Varantlardan sağlanan kazançlar

Varantlardan sağlanan kazançlar, Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesi kapsamında stopaja tabidir. Dolayısıyla tam mükellef bireysel yatırımcıların varantlardan elde ettikleri kazançlar üzerinden, kazancın sağlanmasına aracılık eden banka ve aracı kurumlar tarafından stopaj yapılması gerekmektedir.

Bu stopajın oranı Borsa İstanbul'da (BİST) işlem gören ve dayanak varlığı hisse senedi veya hisse senedi endeksi olan varantlar için %0 (sıfır) olarak belirlenmiştir. Tam mükellef gerçek kişiler açısından bu stopaj (oranı sıfır olsa da) nihai vergi olarak kabul edildiğinden, söz konusu gelirler için gelir vergisi beyannamesi verilmesine de gerek yoktur. Başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi durumunda da bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

H. Repo gelirleri

Tam mükellef gerçek kişilerin 2020 yılında elde ettikleri repo gelirleri üzerinden %15 oranında tevkifat yapılması gerekmektedir. Bu şekilde tevkif suretiyle vergilendirilen gelirleri elde eden tam mükellef gerçek kişilerin ayrıca yıllık beyanname vermeleri veya başka gelirleri dolayısıyla beyanname veriyorlarsa, bu kazançlarını beyannameye dahil etmeleri söz konusu değildir.

I. Mevduat faizi ve katılım bankalarınca ödenen kâr payları

1. Yurt içi bankalardan elde edilen faiz ve kâr payları

Döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizler ile döviz katılma hesaplarına ödenen kâr payları üzerinden yapılacak tevkifat oranları aşağıdaki gibidir.

	Tevkifat oranı
Vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda	%20
1 yıldan uzun vadeli hesaplarda	%18

30 Eylül 2020 ile 31 Mart 2021 tarihleri arasında (bu tarih dahil) açılan veya vadesi bu tarihler arasında yenilenen mevduat hesaplarına ödenen faizler ile aynı sürede açılan veya vadesi yenilenen katılma hesaplarına ödenen kâr payları aşağıdaki oranlarda tevkifata tabidir.

	Tevkifat oranı
Vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda	%5
1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda	%3
1 yıldan uzun vadeli hesaplarda	%0

Yukarıdaki 6 aylık sürenin sona erdiği tarihi izleyen günden (1 Nisan 2021) itibaren açılan veya vadesi yenilenen hesaplara ödenen faizler ve kâr paylarından ise aşağıdaki oranlarda tevkifat yapılacaktır:

	Tevkifat oranı
Vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda	%15
1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda	%12
1 yıldan uzun vadeli hesaplarda	%10

Diğer taraftan enflasyon oranına bağlı olarak değişken faiz oranı uygulanan 1 yıldan uzun vadeli mevduat faizlerine ilişkin tevkifat oranı %0 (sıfır) olarak belirlenmiştir. Söz konusu oran 1 Mayıs 2019 tarihinden itibaren açılan vadeli hesaplara ödenen faizlere uygulanmaktadır.

Bu şekilde tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan mevduat faizleri ve katılma hesaplarına ödenen kâr paylarının, bireysel yatırımcılar tarafından ayrıca beyan edilmesi söz konusu değildir. Başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu gelirler beyannameye dâhil edilmeyecektir.

2. Yurt dışı bankalardan elde edilen faizler

Yurt dışındaki bankalarda ya da Türkiye'deki bankaların yurt dışındaki şubelerinde bulunan döviz veya TL cinsinden mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri üzerinden stopaj yapılmamaktadır.

2020 yılında elde edilen bu gelirler için 2.600 TL'lik beyan sınırı söz konusudur. Faiz geliri bu tutarın altında ise beyan edilmez. Söz konusu beyan sınırını aşan bir gelir elde edilmesi durumunda ise gelirin tamamının beyan edilmesi gerekmektedir.

Ancak 2.600 TL'lik beyan sınırının hesabında, bir takvim yılı içerisinde elde edilen ve tevkifata veya istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının toplamının dikkate alınması gerektiği unutulmamalıdır.

J. Menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerinden elde edilen gelirler

Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan menkul kıymet yatırım fonlarının (MKYF) katılma belgelerinin elden çıkarılmasından (fona iadesi) elde edilen gelirler "menkul sermaye iradı" olarak kabul edilmektedir.

Sürekli olarak portföyünün en az %51'i BİST'te işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının katılma belgelerinin, tam mükellef gerçek kişiler tarafından bir yıldan fazla süreyle elde tutulduktan sonra satılmasından sağlanan kazançlar tevkifat uygulaması kapsamı dışında tutulmuştur. Bu kazançların beyan edilmesi de söz konusu değildir.

Devamlı olarak fon toplam değerinin en az %80'i, BİST'te işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen kazançlar üzerinden yapılacak stopajın oranı ise %0 (sıfır) olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan 23 Aralık 2020-31 Mart 2021 tarihleri arasında iktisap edilen, (değişken, karma, eurobond, dış borçlanma, yabancı, serbest fonlar ile unvanında döviz ifadesi geçen yatırım

fonları hariç) yatırım fonlarından elde edilen gelirlerden de %0 (sıfır) oranında tevkifat yapılacaktır.

Tam mükellef gerçek kişilerin, yukarıda belirtilen fonlar dışındaki menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerinden 2020 yılında elde ettikleri gelirler %10 oranında stopaja tabidir.

Stopaj nihai vergi olduğundan, söz konusu kazançlar için ayrıca beyanname verilmesine gerek yoktur.

K. Borsa yatırım fonu katılma belgelerinden sağlanan kazançlar

Devamlı olarak fon toplam değerinin en az %80'i, BİST'te işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan borsa yatırım fonlarının (hisse senedi yoğun fon) katılma belgelerinden elde edilen kazançlar üzerinden yapılacak stopajın oranı %0 (sıfır) olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan 23.12.2020-31.03.2021 tarihleri arasında iktisap edilen, (değişken, karma, eurobond, dış borçlanma, yabancı, serbest fonlar ile unvanında döviz ifadesi geçen yatırım fonları hariç) yatırım fonlarından sağlanan kazançlar için de %0 oranı geçerlidir.

Tam mükellef gerçek kişilerin, yukarıda belirtilenler dışındaki borsa yatırım fonu katılma belgelerinden 2020 yılında elde ettikleri kazançlar ise %10 oranında stopaja tabidir.

Kesilen verginin (stopaj) oranı ister %10 isterse de %0 olsun, bu vergi bireysel yatırımcılar açısından nihai vergi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle söz konusu kazançlar için ayrıca beyanname verilmesine gerek yoktur. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

L. Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden sağlanan kazançlar

Bireysel yatırımcıların, Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında (VİOP) veya VİOP dışında (Türkiye'de) banka ve aracı kurum aracılığıyla gerçekleştirdikleri; hisse senetlerine veya hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden 2020 yılında sağladıkları kazançlar %0 oranında stopaja tabidir.

Yukarıda belirtilenler dışındaki kıymetlere dayalı kontratlardan 2020 yılında sağlanan kazançlar üzerinden ise %10 oranında stopaj yapılması gerekmektedir.

Tam mükellef gerçek kişilerce 2020 yılında bir banka veya aracı kurum aracılığıyla, gerek Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında, gerekse bu piyasa dışında sağlanan söz konusu kazançlar stopaj yolu ile vergilendirilmiş olduğundan (%0 veya %10), tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmez. Ayrıca başka gelirler dolayısıyla beyanname verilmiş olsa dahi, bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

III. Beyannamede indirimler, verginin hesaplanması, beyan ve ödeme usulü

A. Beyannamede indirimler

Gelir vergisi matrahının tespitinde, yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden bazı indirimler yapılabilmektedir. Bu indirim hakkından, 2020 yılına ilişkin beyan edilen gelir ve kazancın türüne bakılmaksızın, gelir vergisi beyannamesi veren tüm mükellefler yararlanabilmektedirler.

Söz konusu indirimlerden en önemlileri ve dolayısıyla en sık karşılaşılanları, ödenen özel sigorta primleri ile eğitim ve sağlık harcamalarıdır.

Bunlar dışında, kamu kurumlarına, kamu yararına çalışan dernekler ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığı yapılan bağışların bir kısmının (beyan edilen gelirin %5'ine kadar) indirimi de mümkündür. Kamu kurumlarına bağışlanan okul, sağlık tesisi ve ibadethanelere ilişkin olarak yapılan harcamaların ise tamamı beyan edilen gelirden indirilebilmektedir. Aşağıda bu indirim kalemlerinden sadece özel sigorta primleri ve eğitim, sağlık harcamalarına ilişkin indirim konusunda özet açıklamalar yer verilmektedir. Bunlar ve bunlar dışındaki diğer indirim kalemleri Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesinde sıralanmaktadır.

1. Özel sigorta primleri

Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını (2020 yılında 35.316 TL) aşmamak şartıyla; mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri, beyanname üzerinde, beyan edilen gelirden indirilebilmektedir.

Ancak bu indirimin yapılabilmesi için aşağıdaki koşullara uyulması gerekmektedir:

- Sigortanın Türkiye'de kurulu ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması,
- Prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması,
- Ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunmasıdır. (Eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.)

2. Eğitim ve sağlık harcamaları

Gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları da beyanname üzerinde, beyan edilen gelirden indirilebilmektedir.

B. Gelir vergisi oranı

2020 yılında elde edilen ücret dışındaki gelirler (menkul kıymet gelirleri, kira gelirleri, ticari kazanç, serbest meslek gibi) dolayısıyla 2021 mart ayında verilecek olan beyannamelerdeki gelir vergisi aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır:

Gelir dilimi	Vergi oranı
22.000 TL'ye kadar	%15
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	%20
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, fazlası	%27
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL, fazlası	%35
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, fazlası	%40

C. Beyan zamanı

Gerçek kişiler, menkul kıymetlerden elde ettikleri gelirleri, ertesi yılın mart ayının sonuna kadar yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmek zorundadırlar.

Buna göre 2020 yılında elde edilen söz konusu gelirlerin; 1 Mart 2021 tarihinden başlamak üzere, 31 Mart 2021 Çarşamba gün sonuna kadar beyan edilmesi gerekmektedir.

D. Beyannamenin verilme şekli

Menkul kıymet gelirlerine ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi vergi dairesine gidilerek elden verilebilir.

Bu beyannamelerin posta ile gönderilmesi de mümkündür. Taahhütlü posta ile gönderilmesi halinde, beyanname verme tarihi olarak, postaya verildiği tarih kabul edilir. Adi postayla gönderilirse vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih, beyannamenin verilme tarihi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, postadaki gecikmelerden kaynaklanacak sorunlarla karşılaşmamak için, yıllık gelir vergisi beyannamelerinin taahhütlü olarak veya APS ya da kurye ile gönderilmesinde fayda bulunmaktadır.

Gelirleri sadece ücret, gayrimenkul sermaye iradı (GMSİ), menkul sermaye iradı (MSİ) ile diğer kazanç ve iratlardan (DKİ) veya bunların birkaçından veyahut tamamından ibaret olan gelir vergisi mükellefleri bu gelirlerine ilişkin beyannamelerini, Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde yer alan "Hazır Beyan Sistemi" aracılığıyla da verebilmektedirler.

Ücret, kira, MSİ veya DKİ'nin yanı sıra ticari, zirai veya serbest meslek kazancı elde edenlerin Hazır Beyan Sistemi üzerinden beyanname vermeleri mümkün bulunmamaktadır.

Sisteme, Gelir İdaresi Başkanlığının internet adresi (www.gib.gov.tr) üzerinden; e-Devlet yöntemi ile veya İnternet Vergi Dairesi şifreleri kullanılarak giriş yapılabilmektedir.

Hâlihazırda ücret, kira, MSİ ve DKİ gelirlerinden dolayı gelir vergisi mükellefiyeti bulunanlar Hazır Beyan Sistemi aracılığıyla beyanname verebileceği gibi, bu gelirlerine ilişkin olarak ilk defa mükellefiyet tesis ettirerek beyanname verecek olanlar da bu sistem üzerinden beyannamelerini gönderebileceklerdir. Bu sistem aracılığıyla düzenlenip elektronik ortamda onaylanan beyannamelerin içeriğinin doğruluğundan mükellefler sorumludur.

Beyannamelerin Hazır Beyan Sisteminden verilmiş sayılabilmesi için sistem üzerinde onaylama işleminin yapılması gerekmektedir. Onaylama işlemi, beyannamenin verilmesi gereken kanuni sürenin son gününe (31 Mart 2021) kadar tamamlanmalıdır.

E. Verginin ödenme zamanı

Beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin ilk taksitinin beyan süresinde (mart ayının sonuna kadar), ikinci taksitinin ise temmuz ayının sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte ödenmesi gerekir.

Buna göre 2020 yılına ilişkin beyan edilen gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinin;

- İlk taksitinin 31 Mart 2021 Çarşamba gününe,
- İkinci taksitinin de 2 Ağustos 2021 Pazartesi (31 Temmuz hafta sonuna geldiği için) gününe,

kadar ödenmesi gerekmektedir.

TUİK Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) Listesi

Dönem	Yİ-ÜFE	Dönem	Yİ-ÜFE	Dönem	Yİ-ÜFE
Ocak 2012	203,10	Ocak 2015	236,61	Ocak 2018	319,60
Şubat 2012	202,91	Şubat 2015	239,46	Şubat 2018	328,17
Mart 2012	203,64	Mart 2015	241,97	Mart 2018	333,21
Nisan 2012	203,81	Nisan 2015	245,42	Nisan 2018	341,88
Mayıs 2012	204,89	Mayıs 2015	248,15	Mayıs 2018	354,85
Haziran 2012	201,83	Haziran 2015	248,78	Haziran 2018	365,60
Temmuz 2012	201,20	Temmuz 2015	247,99	Temmuz 2018	372,06
Ağustos 2012	201,71	Ağustos 2015	250,43	Ağustos 2018	396,62
Eylül 2012	203,79	Eylül 2015	254,25	Eylül 2018	439,78
Ekim 2012	204,15	Ekim 2015	253,74	Ekim 2018	443,78
Kasım 2012	207,54	Kasım 2015	250,13	Kasım 2018	432,55
Aralık 2012	207,29	Aralık 2015	249,31	Aralık 2018	422,94
Ocak 2013	206,91	Ocak 2016	250,67	Ocak 2019	424,86
Şubat 2013	206,65	Şubat 2016	250,16	Şubat 2019	425,26
Mart 2013	208,33	Mart 2016	251,17	Mart 2019	431,98
Nisan 2013	207,27	Nisan 2016	252,47	Nisan 2019	444,85
Mayıs 2013	209,34	Mayıs 2016	256,21	Mayıs 2019	456,74
Haziran 2013	212,39	Haziran 2016	257,27	Haziran 2019	457,16
Temmuz 2013	214,50	Temmuz 2016	257,81	Temmuz 2019	452,63
Ağustos 2013	214,59	Ağustos 2016	258,01	Ağustos 2019	449,96
Eylül 2013	216,48	Eylül 2016	258,77	Eylül 2019	450,55
Ekim 2013	217,97	Ekim 2016	260,94	Ekim 2019	451,31
Kasım 2013	219,31	Kasım 2016	266,16	Kasım 2019	450,97
Aralık 2013	221,74	Aralık 2016	274,09	Aralık 2019	454,08
Ocak 2014	229,10	Ocak 2017	284,99	Ocak 2020	462,42
Şubat 2014	232,27	Şubat 2017	288,59	Şubat 2020	464,64
Mart 2014	233,98	Mart 2017	291,58	Mart 2020	468,69
Nisan 2014	234,18	Nisan 2017	293,79	Nisan 2020	474,69
Mayıs 2014	232,96	Mayıs 2017	295,31	Mayıs 2020	482,02
Haziran 2014	233,09	Haziran 2017	295,52	Haziran 2020	485,37
Temmuz 2014	234,79	Temmuz 2017	297,65	Temmuz 2020	490,33
Ağustos 2014	235,78	Ağustos 2017	300,18	Ağustos 2020	501,85
Eylül 2014	237,79	Eylül 2017	300,90	Eylül 2020	515,13
Ekim 2014	239,97	Ekim 2017	306,04	Ekim 2020	533,44
Kasım 2014	237,65	Kasım 2017	312,21	Kasım 2020	555,18
Aralık 2014	235,84	Aralık 2017	316,48	Aralık 2020	568,27

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

Covid-19 and tax reforms

"Tax Policy Reforms – 2020" Report of OECD has been published on August 3, 2020. Tax reforms in jurisdictions are comparatively discussed in the report and trends are as follows:

Are wealth taxes reviving?

According to OECD Report, changes have arisen in terms of taxation of "net wealth" and "wealth transfers" in recent years:

- Net wealth tax implementation is extended until the end of 2020 in Spain,
- Tax rates applicable for individuals have been increased through making significant amendments in Argentine in terms of wealth tax. As a final step, levying a tax between 2% and 3.5% based on wealth of persons whose wealth exceeds 200 million Argentine Peso (approximately USD 2,5 million) has been legalized.
- Norway has repealed decreasing of taxable assets of unlisted companies with simple amendments in company structures by expanding net wealth tax basis through repealing special valuation provisions in terms of shares of newly established companies,
- Denmark has abolished succession tax reduction granted to company owners in terms of succession and inheritance tax practices.

In addition, Wealth Tax Commission of United Kingdom has been established in 2020 and published 9 reports until December 2020.

It is explained in the Report that a tax amounting to £260 billion can be collected with the application of a threshold amounting to £500 thousand while a tax amounting to £80 billion can be collected with the application of a threshold amounting to £2 million through applying 1% single time wealth tax annually for five years from the individual wealth. It is mentioned that this one-time tax is "fair, effective and difficult to avoid" tax. It is also discussed in the Report that £250 billion tax can be collected through alternatives such as income tax, corporate tax and VAT rate hike other than "wealth tax".

New wealth tax for Turkey?

There are people suggesting immediate legalization of additional wealth taxes in Turkey and wealth tax is deemed as obligatory in order to eliminate the income inequality and financial burden of Covid-19. A concrete proposal has already been made in terms of one-time taxation of deposits exceeding a certain threshold.

If a wealth tax suggestion shall be made, it should be taken into account with wealth tax and other tax policy alternatives such as in UK. Otherwise, a taxation based on gross product such as "net asset tax" implementation can be cancelled through being considered in contradiction with the Constitution (Decision dated 13/7/1995 and numbered E.:94/85, K.:95/32).

Moreover, problem of Turkey is not taxation of wealth but income tax due to tax expenditures.

Why and for which purposes are taxes spent?

Tax expenditure is privileges or exceptions and exemptions in standard tax system decreasing the tax income of a jurisdiction. Tax expenditures of Turkey has reached 25% of net tax income in 2021. Therefore, ineffective exception, exemption and reductions should be reviewed and abolished and converted to tax income. 10% saving in terms of tax expenditures means a tax income of TL 77,3 billion during the following three years period.

In our view, application of wealth tax based on wealth of individuals living in high inflation environment, compared to other developed and developing countries, shall be nowhere near fair.

This is the summary of the article published in the Ekonomist magazine's issue 2021/3, dated 07.02.2021.

Taxation of income, gained from securities during 2020

Taxation principles of income and profits gained by resident individuals from securities, issued or acquired after 2006, during 2020 are as follows.

I. Taxation of Income gained on the basis of securities

A. Income gained from sales of shares

Income gained from sales of securities investment fund shares, traded on Istanbul Stock Exchange (BIST), are subject to 10% of withholding (no withholding is applicable for those held more than 1 year). Withholding rate for income obtained from sales of other shares traded on BIST is determined as 0%. Such income is not declared since withholding is deemed as final tax.

Trading (buying and selling) income which is not gained through banks and intermediary institutions (e.g. shares not listed on stock exchange) is declared according to general provisions of Income Tax Law.

Income gained from disposal of foreign shares in 2020 is not subject to withholding. Trading income gained in 2020 from such securities is required to be calculated on the basis of Turkish Lira. Indexing method can be used in case the inflation difference (Domestic PPI) is over 10% between buying and selling dates during the calculation of income. Complete amount of such income, calculated accordingly, is required to be declared through income tax return.

B. Stock dividends (Dividend income)

Withholding is required to be made during distributing profit share (dividend) to individual shareholders by resident taxpayer entities. Such withholding rate is applied as 0% in terms of dividend income obtained from shares of securities investment partnership (mutual fund), real estate investment trust and venture-capital trust while as 15% in terms of dividend income obtained from other shares.

50% of gross dividend income obtained from sales of shares during 2020 is exempted from income tax. The remaining amount upon deduction of exemption is compared with the declaration threshold of TL 49.000. If it is less than TL 49.000, it is not required to be declared. If it is exceeding such threshold, whole amount remaining after exemption should be declared. Whole taxes levied by the entity (15% or 0%) making dividend payments can be deducted from the tax calculated based on declared dividend income.

Declaration threshold in terms of dividend income obtained from sales of foreign shares during 2020 is applied as TL 2.600. If the related amount is less than such threshold, such income is not declared. If an income exceeding such threshold is obtained, whole income should be declared.

C. Income from Government Bonds and Treasury Bonds

Interest income and trading profits obtained by individual investors from Government Bonds and Treasury Bonds are subject to 10% of withholding. On the other hand, such withholding is applied as 0(zero)% in terms of interest income obtained from gold-based government debt security.

Such income is not declared since withholding is deemed as final tax in terms of individual investors whether withholding rate is 10% or 0%.

D. Income from Eurobonds

Coupon interest income obtained from Eurobonds is translated to Turkish Lira based on exchange buying rate of Central Bank of Turkey on collection date of such coupon regardless of its issuance date. Capital exchange differences of Eurobonds are not deemed as income. If interest income obtained from such securities exceeds TL 49.000 complete amount should be declared.

The income obtained from disposal of Eurobonds issued after January 1, 2006 in 2020 should be calculated through deducting TL equivalent of foreign exchange amount paid for buying these Eurobonds from the TL equivalent of foreign exchange amount received in return for purchasing such bonds. Cost indexing method can be used during such calculation. However, domestic PP difference should exceed 10% in order to utilize this method.

There is no exemption in terms of income calculated as above and it is required to be declared regardless of income amount.

E. Repo income

A withholding of 15% is required to be made based on repo income obtained by resident taxpayer individuals in 2020. Such income is not declared since this withholding is deemed as final tax in terms of individual investors.

F. Interest on deposits

Withholding rate applicable for foreign exchange deposit accounts are as follows.

	Withholding rates
For drawing and call account and accounts having a maturity up to 1 year (including 1 year)	20%
For accounts having a maturity more than 1 year	18%

Interest paid for deposit accounts opened or whose maturity is renewed between September 30, 2020 and March 31, 2020 (including this date) are subject to withholding at following rate.

	Withholding rates
For drawing and call account and accounts having a maturity up to 6 months (including 6 month)	5%
For time deposit accounts up to 1 year (including 1 year)	3%
For accounts having a maturity more than 1 year	0%

A withholding of 15%, 12% and 10% shall be applied respectively in terms interests paid to accounts opened or whose maturity is renewed as of the day following the date on which the above 6 months period ends.

On the other hand, withholding rate with respect to time deposit interests, having a maturity more than one year and for which variable interest rate is applied based on inflation rate, is determined as 0 (zero)%.

It is not a matter of question for individual investors to declare separately the deposit interests which are taxed through withholding.

Interest income obtained from foreign exchange or TL deposit accounts opened in foreign banks or foreign branches of Banks in Turkey is not subject to withholding. A declaration threshold of TL 2.600 is applied in terms of such income obtained in 2020. Interest income shall not be declared in terms of amounts less than such threshold. If there is an income exceeding such threshold, whole income should be declared.

G. Income from participation documents of mutual funds

Income, obtained from sales of participation documents of investment funds of which their portfolio consists of shares continuously traded on BIST at least at a rate of 51, upon being held by resident individuals for more than one year, is excluded from withholding application.

Withholding rate to be applied based on income obtained from participation documents of funds having intense shares of which at least 80% of their fund total value consists of shares trades on BIST (except for mutual funds) is established as 0(zero)%.

On the other hand, a 0% withholding rate shall be applicable in terms of income obtained from investments funds (except for variable, mixed, Eurobond, external borrowing, foreign, hedge funds and investment funds having foreign currency statement on their title) acquired between December 23, 2020 and March 31, 2021.

Income obtained in 2020 by the resident taxpayer individuals from mutual fund participation documents except for abovementioned funds are subject to 10% withholding.

Since withholding is final tax, no additional declaration is required to be made in terms of such income.

II. Income tax rate, declaration and payment periods

A. Income tax rate

Income tax in declarations to be submitted in March 2021 shall be calculated according to tariff below due to income (securities income, rental income, commercial profit, self-employment etc.) except for wages in 2020:

Income Bracket	Tax Rate
Up to TL 22.000	15%
TL 3.300 for TL 22.000 of TL 49.000, more	20%
TL 8.799 for TL 49.000 of TL 120.000, more	27%
TL 27.879 for TL 120.000 of TL 600.000, more	35%
TL 195.870 for TL 600.000 of more than TL 600.000, more	40%

B. Declaration period

Individuals are obliged to declare income gained from securities through annual income tax declaration until the end of march of following year.

Accordingly, income gained during 2020, is required to be declared until the end of Wednesday, March 31, 2020 starting from March 1, 2021.

C. Payment period of tax

Income tax calculated based on declared income with respect to 2020 should be paid according to following dates:

- The first instalment: Until March 31, 2021, Wednesday
- Second instalment: Until August 2, 2021 Monday (since July 31 is weekend).

Explanations in this article reflect the writer's personal view on the matter. EY and/or Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. disclaim any responsibility in respect of the information and explanations in the article. Please be advised to first receive professional assistance from the related experts before initiating an application regarding a specific matter, since the legislation is changed frequently and is open to different interpretations.

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır

Şubat ayı "Gümrükte Gündem"i belirleyen başlıca gelişme; bazı menşe ispat belgelerinin sonradan ibrazına ilişkin düzenlemenin kapsamının genişletilip ibraz süresinin uzatılması olmuştur. Buna ek olarak mal ihracatına yönelik devlet desteklerinde hedef ülkelere, hedef sektörlerde gerçekleştirilen faaliyetlere ilave destek sağlanması ve diş fırçası ithalatında uygulanmakta olan korunma önlemi konuları da öne çıkmıştır.

Yukarıda bahsi geçen konulara ilişkin detaylı açıklamalar ile öne çıkan gümrük ve uluslararası ticaret konularını aşağıda bulabilirsiniz.

1. Mal İhracatına Yönelik Devlet Desteklerinde Hedef Ülkelere Hedef Sektörlerde Gerçekleştirilen Faaliyetlere İlave Destek Sağlanması Hakkında Karar yayımlandı.

Türkiye'nin katma değeri yüksek ihracatının sürdürülebilir şekilde arttırılması amacıyla, 3463 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı eki "Mal İhracatına Yönelik Devlet Desteklerinde Hedef Ülkelere Hedef Sektörlerde Gerçekleştirilen Faaliyetlere İlave Destek Sağlanması Hakkında Karar" 30 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Karar'da iş birliği kuruluşlarının ve Ticaret Bakanlığınca hedef olarak belirlenen sektörlerde sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketlerin desteklenmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Karar'da iş birliği kuruluşu; Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, ihracatçı birlikleri, ticaret ve/veya sanayi odaları, organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, sektör dernekleri ve kuruluşları, sektörel dış ticaret şirketleri (SDŞ), ticaret borsaları, işveren sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifler olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu Karar kapsamında sağlanacak ilave destekler aşağıdaki gibidir:

a) **Yurt dışı fuar desteği:** Bakanlık tarafından verilen yurt dışı fuar destekleri kapsamında, Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelerde düzenlenen fuarlara iştirak eden katılımcının hedef sektörlerde iştigal etmesi halinde, desteğe esas tutar metrekare başına belirlenen yaklaşık toplam maliyetin %75'ini geçemez.

b) **Sektörel ticaret heyeti programları desteği:** Bakanlık koordinasyonunda iş birliği kuruluşlarınca düzenlenen sektörel ticaret heyeti programının, Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelere hedef sektörlerde olması durumunda destek oranı 15 puan arttırılır.

c) **Yurtdışı birim, marka ve tanıtım desteği:** Bakanlık tarafından verilen yurt dışı birim, marka ve tanıtım destekleri kapsamında sınai ve ticari veya ticari şirketler tarafından yurt dışında mal ticareti yapmak amacıyla açılan birimlere ilişkin kira giderleri ile yurt dışında gerçekleştirilen tanıtım ve marka tescil giderlerinin Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelere hedef sektörlerde olması durumunda, destek oranı 15 puan arttırılır. TİM ve/veya TOBB, TİM ve/veya TOBB'un Türkiye'de kurduğu şirket ya da TİM ve/veya TOBB'un Türkiye'de kurduğu şirket ile diğer iş birliği kuruluşu/kuruluşları ortaklığında Türkiye'de kurulan şirketler tarafından Bakanlıkça destek kapsamına alınan projeler çerçevesinde kurulan Türkiye Ticaret Merkezlerine ilişkin destek oranı Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelere hedef sektörlerde olması durumunda 20 puan arttırılır.

d) **Türk ürünlerinin yurtdışında markalaşması, Türk malı imajının yerleştirilmesi ve Turquality® desteği:** Bakanlık tarafından, Türk ürünlerinin yurtdışında markalaşması, Türk malı imajının yerleştirilmesi ve Turquality® desteği kapsamına alınan firmaların desteğe konu ödeme belgesi tarihinin ve/veya faaliyetin gerçekleştiği tarihin mezkûr program kapsamına girdiği tarihten daha önce olması halinde, firmalar marka/TURQUALITY® destek programı kapsamında ilgili kaleme ilişkin sağlanan desteklerden faydalanmamak kaydıyla Bakanlık tarafından uygulanan diğer ihracata yönelik devlet yardımlarından ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla yararlandırılırlar.

e) **Yurt dışı birim kira desteği:** 2/12/2016 tarihinden (bu tarih dâhil) önce açılan yurt dışı birimlerin kira harcamalarına ilişkin destek oranı sınai ve ticari şirketler için %60, ticari şirketler için %50 olarak uygulanır.

Bu Karar, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2. Diş fırçası ithalatında uygulanmakta olan korunma önleminin 3 yıl daha uygulanmasına ilişkin karar yayımlandı.

9603.21.00.00.19 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunda "Diğerleri" tanımı altında sınıflandırılan diş fırçalarının ithalatında uygulanmakta olan korunma önleminin süresinin uzatılmasına yönelik olarak yerli üretici tarafından yapılan başvuru neticesinde soruşturma açılmasına karar verilmiş ve bu soruşturmanın usul ve esasları 03.06.2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2020/3) ile düzenlenmiş idi.

Bahse konu soruşturmanın sonuçları İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/2) ile 2 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Buna göre, 2020/3 sayılı Tebliğ ile açılan soruşturma sonucunda yapılan tespitler ışığında, 9603.21.00.00.19 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu'nda yer alan ürünün ithalatında uygulanan korunma önleminin 3 (üç) yıl süreyle uzatılmasına, ek mali yükümlülüğün aşağıda yer alan tabloda gösterildiği şekilde belirlenmesine, Dünya Ticaret Örgütü Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 12.3 maddesi gereğince soruşturma konusu eşyanın ihracatçıları olarak önemli bir menfaati olan Dünya Ticaret Örgütü üyeleri ile talep olması halinde istişarelerde bulunulmasına, Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 9.1 maddesi gereğince gelişmekte olan ülkelere muafiyet tanınmasına ve önlemin istihsali hususunda Cumhurbaşkanlığına öneride bulunulmasına karar verilmiştir.

GTİP	Ek mali yükümlülük (ABD Doları/Adet)		
	1. dönem (3/2/2021-2/2/2022)	2. dönem (3/2/2022-2/2/2023)	3. dönem (3/2/2023-2/2/2024)
9603.21.00.00.19	0,19	0,17	0,15

İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/2) kapsamındaki önerilere paralel olarak, 3472 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı eki Diş Fırçası İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar da 2 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Karar ile 2021/2 sayılı Tebliğ ile önerilen korunma önleminin yukarıdaki tabloda gösterildiği şekilde uygulanmasına karar verilmiştir.

Bahse konu Karar'da ayrıca, Karar eki listede yer alan gelişmekte olan ülkeler menşeli eşyanın korunma önlemi uygulamasından muaf tutulması amacıyla tarife kontenjanı açılmıştır. Tarife kontenjanı miktarı, ek mali yükümlülüğün uygulandığı her bir dönemde, ekte yer alan ülkeler ve gümrük bölgeleri menşeli tarife kontenjanı kapsamı eşyanın tamamı için toplam 6.289.963 adet olarak belirlenmiştir. Ancak her bir ülke veya gümrük bölgesi menşeli eşya için bir dönemde verilecek tarife kontenjanı 2.096.654 adedi geçemez.

Bu Karar 3 Şubat 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3. Bazı menşe ispat belgelerinin sonradan ibrazına ilişkin düzenlemenin kapsamı genişletilip ibraz süresi uzatıldı.

Bilindiği üzere, 20.10.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile Gümrük Yönetmeliği'nin geçici 16'ncı maddesine eklenen 3'üncü fıkrada "Bu fıkranın yayımı tarihinden önce beyannamesi tescil edilmiş olan ve beyanname ekinde menşe şahadetnamesi bulunmadığı halde menşe esaslı ticaret politikası önlemi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerin ödenmediği, eksik ödendiği veya beyan edilmediği tespit edilen eşyanın menşeini tevsik eden uygun bir menşe şahadetnamesinin bu fıkranın yayımı tarihinden itibaren altı aylık süre içerisinde gümrük idaresine ibrazı mümkündür." düzenlemesi yer almakta idi.

13 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile bahse konu fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:
"Bu fıkrayı değiştiren Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce beyannamesi tescil edilmiş olan ve beyanname ekinde eşyanın menşeini tevsik eden uygun bir menşe şahadetnamesi veya tedarikçi beyanı bulunmadığı halde menşe esaslı ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerin ödenmediği, eksik ödendiği veya beyan edilmediği tespit edilen eşyanın menşeini tevsik eden uygun bir menşe şahadetnamesinin veya tedarikçi beyanının 30.06.2021 tarihine kadar gümrük idaresine ibrazı mümkündür."

Bu düzenlemeyle birlikte,

- Gümrük Yönetmeliği'nin geçici 16'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasının kapsamına ilave gümrük vergisi de dahil edilmiştir.
- 20.10.2020 - 12.02.2021 döneminde tescil edilmiş olan gümrük beyannameleri için de uygun menşe ispat belgelerinin sonradan ibrazı mümkün hale gelmiştir.
- Menşe şahadetnamelerinin ibraz süresi 30.06.2021 tarihine kadar uzatılmış; tedarikçi beyanları da geçici fıkra kapsamına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik değişikliği 13.02.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Çalışma Hayatında Gündem

Dr. Hakkı Demirci

Değerli okurlarımız; geçtiğimiz şubat ayı içerisinde iş ve sosyal güvenlik alanında yaşanan gelişmelere baktığımızda; Covid-19 sürecinde işverenlerimizin en önemli destek kalemlerinden olan kısa çalışma ödeneğinin son kez uzatıldığını görüyoruz. Bölgesel teşvik kapsamında uzun süredir uygulanmakta olan ve 31.12.2020 tarihinde süresi dolan ilave 6 puanlık teşvik uygulaması 1 yıl daha uzatılmıştır. Kısa çalışma (KÇ) ve nakdi ücret desteğinde işverenlerin sorumlu tutulacağı haller ve şubat ayı KÇ bildirimleri konusunda İş-Kur tarafından yazılı açıklama yapılmıştır. Uzun süredir yakınma konusu olan konulardan birisi de meslek mensuplarının Covid vb. hastalıkla mücadelesi nedeniyle işverenlerin beyannamelerinin gecikmesi ve mağdur olmaları idi. Konu ile ilgili olarak SGK tarafından genel yazı yayımlanmıştır. Bunun dışında ev hizmetlerinde yapılan çalışmalar kolay işverenlik kapsamına alınmıştır. Bu konulara ilaveten işçinin devamsızlığı durumundaki iş sözleşmesinin feshindeki 1 ay kavramı diğer bir inceleme konumuz olmuştur.

Yargı köşemizde bu ay "eşit işlem borcu ve çalışma koşullarında esaslı değişiklik" konularında mahkeme kararına yer verilmiştir.

A. SGK köşesi

1. Bölgesel teşvik 1 yıl daha uzadı

Bilindiği üzere 30.05.2013 tarih ve 4966 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince 01.01.2013 tarihinden itibaren sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi düşük olan 51 il ile Gökçeada ve Bozcada ilçelerinde üretim ve istihdamı artırmak amacıyla 5 puanlık sigorta primi hazine desteğine ilave olarak uygulanmakta olan ilave 6 puanlık teşvik uygulaması 31.12.2020 tarihinde sona ermiş idi. Resmî Gazete'nin 24.02.2021 tarihli 2. mükerrer sayısında yer alan 3579 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile söz konusu teşvikin uygulama süresi 1 yıl daha uzatılarak 31.12.2021 tarihi olmuştur.

Teşvikten faydalanmak için mükelleflerin 26.02.2021 tarihinde yasal verilme süresi dolan 2021/Ocak ayı beyannamelerinde gerekli bildirimleri yapmaları, beyannamelerini vermiş olanların da yine yasal süresi içinde düzeltme yapmaları gerekmekteydi.

Teşvikten en az ve en çok faydalanma tutarları

Örnek 1: (X) Şirketi'nin A çalışanının 2021 /Ocak ayına ilişkin prime esas kazanç tutarı brüt asgari ücret olan 3.577,50 TL ve prim ödeme gün sayısı 30 dikkate alındığında hesaplanacak minimum teşvik tutarı,

3.577,50 * 5/100 = 178,88 TL (5 puanlık indirim)

3.577,50 * 6/100 = 214,65 TL (6 puanlık ilave indirim)

178,88+214,65= 393,53 TL (Hazinece karşılanacak olan en az toplam teşvik tutarı) olacaktır.

Örnek 2: İlk örnekteki sigortalı kazancının, sosyal güvenlik primine esas kazancın üst sınırı (SGK tavanı) olan 26.831,40 TL olduğu varsayıldığında maximum teşvik tutarı;

26.831,40x5/100=1.341,57 (5 puanlık indirim)

3.577,50 * 6/100=214,65 TL (6 puanlık ilave indirim)

1.341,57 +214,65=1.556,22 TL (Hazinece karşılanacak olan en az toplam teşvik tutarı) olacaktır.

2. Kısa çalışma ödeneği süresi son kez uzadı

Özetle;

Eski düzenleme;

- 23 Aralık 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 3316 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yeni koronavirüs nedeniyle dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar kapsamında zorlayıcı sebep gerekçesi ile uygulanan kısa çalışma ödeneği başvuru süresi 31.01.2021 olarak belirlenmiş idi. Aynı tarihli RG'de yayımlanan 3317 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile de yeni koronavirüs nedeniyle dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar kapsamında zorlayıcı sebep gerekçesi ile uygulanan kısa çalışma ödeneği ödeme süresi de 28.02.2021 tarihine kadar uzatılmış idi.

Yeni düzenleme;

- 19 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 3556 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yeni koronavirüs nedeniyle dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar kapsamında zorlayıcı sebep gerekçesi ile 31.01.2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan işyerleri için kısa çalışma ödeneği süresi son kez olmak üzere 28.02.2021 tarihinden 31.03.2021 tarihine uzatılmıştır.

3. Kısa çalışma (KÇ) ve nakdi ücret desteğinde işverenlerin sorumlu tutulacağı haller ve şubat ayı KÇ bildirimleri

Kısa çalışma ödeneğinin süresi ve uzatılması ile nakdi ücret desteğinin mahsubu ve fazla ve yersiz ödemelerin terkin edilmesi konularında oluşan tereddütlerin giderilmesini teminen İş-Kur Genel Müdürlüğü tarafından müdürlüklere 11.02.2021 tarih ve E-7862852 sayılı açıklama metni gönderilmiştir. İlgili yazıda özetle;

7252 sayılı Kanun ile 4447 sayılı Kanun'a geçici 29'uncu madde eklenerek; "2020 Ekim ayı ve öncesi döneme ait işverenlerin hatalı işlemlerinden kaynaklanan fazla ve yersiz ödemelerden bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla tahsil edilmemiş olanlar terkin edilir, tahsil edilenler iade veya mahsup edilemez" hükmü getirilmiş idi. Bu madde kapsamında İş-Kur Müdürlüklerinde oluşturulan komisyonlar tarafından terkin işlemleri karara bağlanmaktadır.

a. İşverenlerin sorumlu tutulacağı ve terkin işlemi yapılacağı (hatalı işlem olarak kabul edilmeyecek) haller

- "Denetim raporlarına (kısa çalışma talebinin uygun bulunmadığına ilişkin denetim raporları hariç) istinaden oluşan fazla ve yersiz ödemeler" ile
- "Kısa çalışma uygulanan dönemde 4857 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde yer alan sebepler hariç olmak kaydıyla işveren tarafından işçi çıkartılmasından kaynaklanan fazla ve yersiz ödemeler."

işverenlerin yaptığı hatalı işlem olarak kabul edilmeyecek ve bu kapsamdaki fazla ödemelerin tahsil ve takip işlemlerinin başlatılacaktır.

- İşten çıkan işçilerin işverenlerce bildiriminin yapılmasından, aynı zamanda nakdi ücret desteğine başvurulmuş olmasından, işverenlerce kısa çalışma ödeneği ödenen dönem için SGK'ya bildirim yapılmamasından,
- İşçinin bir başka işyerinde çalıştığının işverenin bilgisi dahilinde olduğunun anlaşıldığı hallerde (işverenle yazılı olarak irtibat kurulmak suretiyle belirlenir),
- İşçinin raporunun geç bildirilmesinden ya da ödeme tarihinin öne çekilmesi nedeniyle zamanında sisteme kaydedilememesinden, işçinin askere gidişinin işverence Kuruma süresinde bildirilmemesinden,
- Tam zamanlı çalışan işçinin işverence bildirilmesinden,
- SGK kayıtlarından tespit edilemeyen emekli çalışanların işverence bildirilmesinden,

kaynaklanan fazla ödemelerin işverenlerin hatalı işlemlerinden kaynaklandığı ve bu hallerde de terkin işleminin yapılabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca işverenler tarafından terkin kapsamında olsa da ödeme yapılmak istenmesi halinde fazla ödemelerin tahsil işlemi gerçekleştirilecektir.

b. Nakdi ücret desteğinden (NÜD) kaynaklı fazla ve yersiz ödemelerin tahsili

Nakdi ücret desteği (NÜD) kapsamında oluşan tüm fazla ve yersiz ödemelere mahsup işlemi yapılabilmesi için fesih yasağı sonuna kadar öncelikle sigortalı adına borç kaydedilecektir. 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi kapsamında fesih işleminin yapılamayacağı dönemi izleyen ayın sonu itibarıyla mahsup işlemi yapılamamış fazla ve yersiz ödemeler ilgililerin işvereni borçlandırılmak suretiyle tahsil işlemlerine devam edilecektir.

c. Şubat ayı kısa çalışma (KÇ) ve SGK bildirimleri

Sosyal güvenlik mevzuatı gereği 1 Şubat'ta başlayan bitiş tarihi şubat ayı sonrası olan veya 28/29 Şubat'ta biten başlama tarihi şubat ayı öncesi olan ya da 1 Şubat'ta başlayıp 28/29 Şubat'ta biten kısa çalışma ödenekleri ile ara ay şubat olan kısa çalışma ödeneklerinde gün sayısı 30 olacak şekilde program oluşturulmuştur. Bu hallerde, sistem 15/45 bildirilmişse 10 gün, 22,5/45 bildirilmişse 15 gün, 30/45 bildirilmişse 20 gün ve 45/45 bildirilmişse 30 gün üretecektir. Uygun görülen haftalık çalıştırılmayacak saati aşmamak kaydıyla örneğin 45/45 oranın bildirildiği 2021 yılı şubat ayında 5 gün rapor alınmış veya çalışılmış ise talep edilmesi halinde 25 gün süreyle ödeme yapılacak şekilde oran belirlenebilecektir.

Şubat ayının 30 ya da 31 günden değil de 28 günden oluşması sebebiyle SGK bildirimleri açısından işverenlerin aklında bazı soru işaretlerinin var olduğu görülmektedir.

Aşağıda şubat ayı için söz konusu olabilecek ihtimaller üzerinde durulmuştur:

- Bir çalışanın şubat ayında hiç eksik günü bulunmaması halinde şubat ayının 28 günden oluştuğu dikkate alınmaksızın prim ödeme gün sayısı SGK'ya 30 gün olarak bildirilmelidir. Bununla birlikte herhangi bir ay 31 günden oluşsa ve ilgili çalışanın o ayda hiç eksik günü bulunmasa dahi SGK'ya bildirilecek gün sayısı en fazla 30 olabilmektedir.

- Şubat ayı içinde, ayın ilk günü hariç, işe girişi olan ve şubat ayı içerisinde işten ayrılan çalışanların prim ödeme gün sayısı, işe giriş tarihleri ile ayın kaç günden oluştuğuna dikkat edilerek parmak hesabıyla hesaplanmalıdır.

- Şubat ayında işe girişi ya da işten çıkışı olmayan çalışanlar için prim ödeme gün sayısı, ayın bazı günlerinde çalışmayan ve bu günler için ücret almayan çalışanların çalıştığı günlerden çıkartılmak suretiyle hesaplanacaktır. Örneğin; 7 gün istirahatli olan çalışanın ayın kalan günlerinde başka bir eksik günü olmaması durumunda prim ödeme gün sayısı 28-7=21 gün şeklinde hesaplanmalıdır.

- Çalışanın şubat ayı içinde işten çıkışı ya da işe girişi olması durumunda prim ödeme gün sayısı içinde bulunulan aydaki gün sayısından, işe başladığı tarihten önceki gün sayısı, işten ayrıldığı tarihten sonraki gün sayısı ve istirahat gibi eksik gün oluşturan gün sayıları çıkarılarak hesaplanmalıdır. Örneğin; 14.02.2021 tarihinde işe başlayan ve 5 gün ücretsiz izinli olan çalışanın prim ödeme gün sayısı, 28-13-5= 10 gün şeklinde hesaplanmalıdır.

- Şubat ayında hastalık raporu alan çalışanlara SGK tarafından rapor parası verilip verilmediğine bakılmaksızın işverenlerce rapor olunan günler için tam ücret ödemesi yapılırsa ve başkaca bir eksik gün bulunmuyorsa prim ödeme gün sayısı 30 olarak bildirilmelidir. Örneğin; 17.02.2021 ile 21.02.2021 tarihleri arasında rapor alan bir çalışana işveren, SGK tarafından ödenmeyen ilk 2 gün ve raporun kalan 2 günü için işçi hiç rapor almamış gibi tam ücret ödemesi yaparsa prim ödeme gün sayısı 30 olarak bildirilmelidir.

- Şubat ayında hafta tatili ücretine hak kazanılıp kazanılmadığı da prim ödeme gün sayısını değiştirebilmektedir. Örneğin; 17.02.2021 tarihinde işe başlayan bir sigortalının 21.02.2021 tarihinde hafta tatiline hak kazanmamasına karşın hafta tatili kullandığı ve işverence bugün için ücret verilmediği düşünüldüğünde, bahsi geçen çalışanın şubattaki prim ödeme gün sayısı 10 olmalıdır ancak işveren, çalışanın hafta tatiline hak kazanıp kazanmadığını dikkate almaksızın hafta tatili ücretini öderse prim ödeme gün sayısı 11 olmalıdır.

4. Covid vb. hastalık halinde beyannamenin (MUHSGK) ertelenmesi

Bilindiği üzere; 18/2/2017 tarih 29983 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliğinin (Sıra No:1) 8 inci maddesine göre; muhtasar ve prim hizmet beyannamesini vermeye meslek mensupları da yetkilidir.

Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin (Meslek Mensubu) özellikle Covid-19 hastalığı nedeniyle karantinaya alınma veya yatarak tedavi görme sebebiyle muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının SGK'ya yasal süresi içinde verilememesi nedeniyle oluşan mağduriyetlerin giderilmesini teminen SGK tarafından 11.02.2021 tarihli ve 2021/3 sayılı erteleme Genelgesi yayımlanmıştır.

Yapılan düzenleme ile;

i. Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi/ Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesi imzalanmış olmak şartı ile beyannamenin SGK bildirimleri kısmının ertelenebilmesi için meslek mensubunun;

- Covid-19 ve diğer bulaşıcı hastalıklar nedeniyle karantina altına alınması veya yatarak tedavi görmesi,

- Diğer hastalıklar nedeniyle yatarak tedavi görmesi,

- Tutukluluk veya gözaltına alınması

SGK tarafından mücbir sebep olarak kabul edilmiştir.

ii. Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununu göre de vergi muamelelerine müteallik ödevleri süresi içinde yerine getiremeyecek olan meslek mensubuna yönelik olarak muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin vergi kısmının ertelenmesi de söz konusu olmaktadır. Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "vergi kısmının" ertelenmesi halinde, muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının ertelenebilmesi için ise işverenlerce;

- Meslek mensubunun maruz kaldığı mücbir sebep halleri nedeniyle (bu genelgede belirtilenlerle sınırlı olmak üzere) Vergi Usul Kanununa uyarınca muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin vergi kısmının ertelendiğinin belgelenmesi,

- Meslek mensubunun Covid-19 kapsamında ve diğer bulaşıcı hastalıklar nedeniyle karantina altına alındığının veya yatarak tedavi gördüğünün ya da diğer hastalıklar nedeniyle yatarak tedavi gördüğünün ispatlanması, tutukluluk, gözaltına alınma nedeniyle mesleğini yerine getirmesinin imkânsız olmasına sebep olan durumun belgelenmesi,

- Meslek mensubu ile işveren arasında imzalanmış olan Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesinin/Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesinin ibraz edilmesi ve yazılı talepte bulunulması, gerekmektedir.

Erteleme süresi ne kadar?

a) Meslek mensubunun karantinaya-tedaviye alınması halinde:

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesini vermeye yetkili meslek mensubunun beyannamenin verilmesine ilişkin kanuni sürenin son gününde yukarıda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle mesleğini yerine getirememesi halinde,

Mücbir sebebin oluştuğu ayda verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının verilme ve tahakkuk edecek primleri ödeme yükümlülüğü beyannamenin yasal verilme süresinin son gününü takip eden günden itibaren 15'inci günün sonuna kadar yapılması halinde, söz konusu yükümlülükler yasal süresinde yerine getirilmiş sayılacaktır.

Örnek:

Meslek mensubunun 26.1.2021 tarihinde Covid-19 nedeniyle karantina altına alınması halinde, 2021/Ocak ayında verilmesi gereken 2020/Aralık ayına ait muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının 10.2.2021 tarihine kadar verilmesi ve tahakkuk edecek sigorta primlerinin de bu süreye kadar ödenmesi halinde yasal süresinde yerine getirilmiş sayılacaktır.

Burada önemli olan beyannamenin son gününde meslek mensubunun açıklanan sebeplerden biri nedeniyle karantinada, tedavide olması gerektiğidir. Bu halde belge verilme ve prim ödeme yükümlülüğü bir kereye mahsus olmak üzere beyannamenin yasal verilme süresinin son gününü takip eden günden itibaren 15'inci günün sonuna kadar uzamaktadır.

Bu genelge ile sağlanan beyannamenin "SGK Bildirimleri" kısmının ertelenme süresi sadece meslek mensubunun maruz kaldığı mücbir sebebin oluştuğu ayda verilmesi gereken beyannameler için geçerli olup mücbir sebebin devamı halinde takip eden aylar için erteleme söz konusu olmayacaktır. Yukarıdaki örnekteki kişinin tedavi süresinin çok uzaması halinde dahi Aralık beyannamesi 10.02.2021 tarihine kadar verilmesi gerekecektir.

b) Meslek mensubunun veya birinci derece yakınının vefatı halinde:

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesini vermeye yetkili meslek mensubunun kendisinin veya birinci dereceden yakınının, SGK'ya verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının verilmesine ilişkin sürenin bitimine 7 gün veya daha az sürede vefat etmesi ve işverence yazılı olarak talep edilmesi halinde, söz konusu yükümlülüğün yasal sürenin son gününü takip eden günden itibaren 7 nci günün sonuna kadar yerine getirilmesi ve tahakkuk edecek sigorta primlerinin de bu süre içinde ödenmesi halinde söz konusu yükümlülükler yasal süresinde yerine getirilmiş sayılacaktır.

Örnek 2:

Meslek mensubunun annesinin 19.1.2021 tarihinde vefat etmesi halinde 26.1.2021 tarihinde verilmesi gereken 2020/Aralık ayına ait muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin "SGK Bildirimleri" kısmının 02.02.2021 tarihine kadar verilmesi ve tahakkuk edecek primlerin ödenmesi gerekmektedir.

5. Ek-9 kapsamındaki ev hizmetleri işyerleri kolay işverenlik kapsamına alındı

5510 sayılı Kanun'un Ek 9'uncu maddesi kapsamında daha önce hiç sigortalı çalıştırmamış (yani Entegre Tescil ve MOSİP üzerinde işveren tescil kaydı oluşmamış işverenlerce) ilk defa ev hizmetleri kapsamında sigortalı çalıştırmaya başlamaları nedeniyle işyeri tescili yapılması ve kolay işverenlik kapsamına dahil olmak isteyenlerin internet (e-Devlet) üzerinden işyeri tescil başvurularını yaparak otomatik kolay işverenliğe geçmelerine ilişkin program düzenlemeleri tamamlanmış olup, konuya ilişkin 16.02.2021 ve 20404225 sayılı SGK Genel Yazısı yayımlanmıştır.

Özetle;

30.04.2021 itibarıyla Entegre Tescil üzerinden yapılmakta olan Ek-9 10 günden fazla işveren ve sigortalı tescil işlemleri yeni işveren tesciline kapatılacak olup, daha önce Entegre Tescil ve MOSİP üzerinde tescili bulunan işverenlere ilişkin işlemler ikinci bir duyuruya kadar yine entegre tescil ve MOSİP üzerinden yapılmaya devam edilecektir.

Buna göre;

- İşyeri tescil işlemleri gerçek kişi işyeri menüsünden yapılacaktır.
- Apartman yönetimi tescillerinde olduğu gibi tescilin ilk aşamasında işverenden kolay işverenlik kapsamında ev hizmeti olup olmadığı bilgisi istenilecek olup, kolay işverenliğe geçen işyerlerinin tekrar eski sisteme dönmesi mümkün olmayacaktır.
- Bu tescil tipinde geriye yönelik tescil yapılabilecek olup, süresi geçmiş dönemlerin belgeleri işverence e-Bildirge v.2 sistemi üzerinden gönderilecektir.
- Bu kapsamdaki işyerlerinin NACE kodu sadece "9700.10-Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hane halklarının hizmetleri" olarak seçilebilecektir.
- Kolay işverenlik kapsamına geçmiş ev hizmetleri işyerleri nevi değişikliği, devir, katılım, birleşme yapamayacaklar, nakil ve intikal yapabileceklerdir. Bu işyerleri için mahiyet kodu değişikliği, defter tipi değişikliği, tescil türü devamlı/geçici değişikliği yapılamayacaktır.
- Ev hizmetleri kapsamında işverenler işyeri tescil sırasında kolay işverenliğe geçişi otomatik yapabilecekleri gibi gerçek kişi işyeri dosyası tescil edip ("9700.10 - Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hane halklarının hizmetleri" NACE kodu ile) daha sonra kolay işverenliğe geçiş de yapabileceklerdir.
- Kolay işverenliğe geçen işveren tarafından ay içinde 10 günden fazla ev hizmetlerinde çalıştırılacak sigortalıların sigortalı giriş bildirgeleri ve sigortalı işten ayrılış bildirgeleri e-Sigorta yoluyla işverenler tarafından verilecektir. Sigortalı işe giriş bildirgelerinde "Sigorta Kolu" olarak yalnızca "8-Sosyal Güvenlik Destek Primi" ve "29-Ek 9 10 Günden Fazla Uzun Vade" sigortalılık kodu seçilecektir.
- Kolay işverenlik kapsamında ev hizmetlerinde çalışacak sigortalıların işe giriş bildirgelerinde işveren ile sigortalının akrabalık ve adres kontrolleri yapılmaya devam edilecektir (yabancı uyruklu sigortalılar hariç).

- Geriye yönelik tescillerde kolay işverenliğe geçiş tarihi işyeri bildirgesinin işverence sisteme girildiği tarih olacak ve bundan sonraki süreler için otomatik tahakkuk oluşturulacaktır. Önceki dönemler için e-Bildirge v.2 sistemi kullanılacaktır. Yani, süresi geçmiş dönemlerin belgeleri işverence e-Bildirge v.2 sistemi üzerinden gönderilecektir. Beyana göre otomatik tahakkuk işlemi tescilin onaylandığı ve işyeri sicil numarasının üretildiği ay ve sonrası için oluşturulacaktır.

- İşverenler bu kapsamdaki sigortalılar için 10 günden az beyan girişi yapamayacaklardır.

- İşverenler bu kapsamdaki yabancı uyruklu sigortalılar için 30 günden az beyan girişi yapamayacaklardır.

İşverenlerce 5510 sayılı Kanun'un Ek 9'uncu maddesi kapsamında ev hizmetleri işyeri tescilinin elektronik ortamda yapılmasına ilişkin kolay işverenlik kapsamında kullanma kılavuzu yayımlanmış olup, internet işyeri tescil ekranlarında da kullanıcıların erişimine açılmıştır.

6. İşçinin devamsızlığı durumundaki iş sözleşmesinin feshindeki 1 ay kavramı

4857 sayılı İş Kanunu'nun "işverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı" başlıklı 25. maddesinin "ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" başlıklı 2. fıkrasının (g) bendinde işçinin devamsızlığına ilişkin hususlara değinilmiştir. Buna göre işçinin;

- Bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü,

- Bir ayda üç iş günü,

işine devam etmemesi halinde işverenler iş sözleşmesini haklı nedenle derhal feshedebilmektedir. Maddede geçen "bir ay" ifadesi, takvim ayını değil ilk devamsızlıktan sonra geçecek olan bir ayı ifade etmektedir. İlk devamsızlığın yapıldığı gün ayın kaçıncı günü ise, takip eden ayın aynı gününde bir aylık süre dolmaktadır.

Son ayda ilk devamsızlığın gerçekleştiği günün bulunmaması durumunda son ayın son günü söz konusu bir aylık süre dolmuş olmaktadır. Sonraki devamsızlıklar ise takip eden aylık dönemler içerisinde değerlendirilmektedir.

B. Yargı köşesi

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas Numarası: 2014/1898
Karar Numarası: 2014/23026
Karar Tarihi: 02.07.2014

Eşit işlem yapma borcu bir kısım işçilerin var olan haklarının işverence ortadan kaldırılarak eşitliğin sağlanmasını değil çalışma koşullarının iyileştirme yoluyla bu haklara sahip olmayanlara aynı imkanların tanınmasını gerektirmektedir.

Ücret sisteminin değiştirilmesi çalışma koşullarında esaslı değişiklik niteliğindedir.

Değişiklik teklifinin kabul edilmemesi üzerine işveren değişikliğin geçerli bir nedene dayandığını veya fesih için başka bir nedenin bulunduğunu yazılı olarak açıklamak suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir.

Özeti:

Ücret sisteminin değiştirilmesi çalışma koşullarında esaslı değişiklik niteliğindedir. Bu nedenle bunun 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 22. maddesine uygun yapılması, değişikliğin geçerli bir nedene dayanması gerekir. Fesih bildiriminde maliyet artırıcı olarak kabul edilen yüzde ücret usulü ile devam edilmesinin ekonomik açıdan işletmeye zarar verdiği ve ayrıca aynı işyerinde iki farklı ücret sisteminin uygulanmasının ücret adaletsizliğine neden olduğu belirtilmekteyse de, bilirkişi raporunda işverenliğin mali verilerinin koruyucu bir tedbir almasını gerektiren zorlayıcı ekonomik durumunun olmadığı ve yüzde usulü ile çalışanlar ile maktu ücretle çalışanların farklı iş yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca iş hukukunun ve İş Kanunun öngördüğü eşit işlem yapma borcu bir kısım işçilerin var olan haklarının işverence ortadan kaldırılarak eşitliğin sağlanmasını değil çalışma koşullarının iyileştirme yoluyla bu haklara sahip olmayanlara aynı imkanların tanınmasını gerektirmektedir. Buna göre feshin 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 22. maddesine uygun olmadığı, feshin geçersiz olduğunun kabulü ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde ret kararı verilmesi hatalı olup, Mahkemenin kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASI gerekmiştir.

Davacı, feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteğin reddine karar vermiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Yargıtay Kararı:

A) Davacı isteminin özeti: Davacı vekili; müvekkilinin davalı İstanbul H.. Otelinde çalışmakta iken iş akdinin 02.02.2012 tarihinde kıdem ve ihbar tazminatları ödenmek suretiyle feshedildiğinin, iş akdinin fesih gerekçesinin ücrette indirim içeren işveren teklifinin kabul edilmemesi olduğunu, davalı işverenin 4857 sayılı İşe Kanunu'nun 22. maddesi kapsamında kaleme aldığı değişiklik teklifi yazısında yıllardan beri uygulanmakta olan yüzde puan ücretlendirme sisteminin 02.02.2012 tarihiden geçerli olmak üzere kaldırdığını, değişiklik önerisini ve yeni ücretini kabul etmediği takdirde iş akdini 02.02.2012 tarihinde feshedeceğini açıkladığını, müvekkilinin değişiklik önerisini kabul etmediğini açıklaması üzerine iş akdinin feshedildiğini, feshin geçerli neden dayanmadığını belirterek fesih işleminin geçersiz sayılarak müvekkilinin işe iadesine karar verilmesini istemiştir.

B) Davalı cevabının özeti: Davalı vekili; 1955'den beri bu yana işlettiği otel işyerinde aylık maktu ve yüzde usulü ücret sistemlerinin uygulandığını, aylık maktu ücret ile çalışan 106

sendika üyesi işçinin 12.12.2011 tarihinde bir dilekçe ile yüzde usulü ücret sisteminde çalışan personel ile aralarında adaletsizlik bulunduğu gerekçesi ile başvurduklarını, 20.01.2012 tarihinde İş K.m.22 kapsamında değişiklik önerisi ile 02.02.2012'den itibariyle aylık maktu 2.563 TL ücretin teklif edildiğini, ücret sistemindeki değişiklik konusunda davacının üyesi bulunduğu O.. Sendikası'nın bilgilendirildiğini, sendika ile protokol imzaladıklarını, yüzde usulünde değişiklik teklif edilen personel sayısının 494 ve bunların 238'inin O.. Sendikası üyesi ve 256'sının da bir sendika üyesi olmadıklarını, 494 işçiden 429'unun değişikliği kabul ettiğini, İş Kanunu m.22 kapsamında yapılan değişikliğin İş K. m.62'ye aykırı olmadığını beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C) Yerel mahkeme kararının özeti: Mahkemece feshin geçerli olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

D) Temyiz: Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

E) Gerekçe: 4857 Sayılı Kanun'un 22. maddesine göre "İşveren, iş sözleşmesiyle veya iş sözleşmesinin eki niteliğindeki personel yönetmeliği ve benzeri kaynaklar ya da işyeri uygulamasıyla oluşan çalışma koşullarında esaslı bir değişikliği ancak durumu işçiye yazılı olarak bildirmek suretiyle yapabilir. Bu şekle uygun olarak yapılmayan ve işçi tarafından altı işgünü içinde yazılı olarak kabul edilmeyen değişiklikler işçiyi bağlamaz. İşçi değişiklik önerisini bu süre içinde kabul etmezse, işveren değişikliğin geçerli bir nedene dayandığını veya fesih için başka bir geçerli nedenin bulunduğunu yazılı olarak açıklamak ve bildirim süresine uymak suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir. İşçi bu durumda 17 ila 21'inci madde hükümlerine göre dava açabilir."

Somut olayda davacı aylık garanti ücret + yüzde usulü ücretle çalışmaktayken, davalı işverenlikçe yüzde usulünün kaldırıldığı belirtilerek davacıya maktu bir ücret önerildiği ancak davacının bunu kabul etmemesi üzerine iş sözleşmesinin davalı tarafından sonlandırıldığı görülmektedir.

Değişiklik teklifinin kabul edilmemesi üzerine İş Kanunu'nun 22. maddesi uyarınca işveren değişikliğin geçerli bir nedene dayandığını veya fesih için başka bir nedenin bulunduğunu yazılı olarak açıklamak suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir. İşçi de bu durumda 18 ile 21. madde hükümlerine göre dava hakkına sahiptir. Eldeki dava da bu gerekçeyle ikame edilmiştir. Değişiklik feshinin yargısal denetimi ayrı bir işleyişe tabi tutulmamış konu iş güvencesi hükümlerine atıfla düzenlenmiştir. Bu durumda yasada 22. madde ile yeni bir geçerli neden olgusu ihdas edildiğinden söz edilemez. İspat yükü işverende olmak üzere 18. madde de sıralanan geçerli nedenler burada da geçerli feshin bir unsuru olarak araştırılacaktır.

Her ne kadar mahkemece davacıya önerilen maktu ücretin davacıya ödenen garanti ücret + yüzde usulü ücret toplamından fazla olduğu, davacının aleyhine değişiklik yapılmadığı, ücretinin yükseltildiği, bir düşüşün olmadığı, davacının teklifi kabul etmemesi üzerine yapılan feshin geçerli bir nedene dayandığı belirtilmişse de davacının 2012 yılı ocak ayı ücreti 1.523 TL olup 2011 yılında garanti ücrete ek ödenen ortalama yüzde usulü ücret 840,04 TL'dir. 2012 yılı ocak ayı garanti ücreti 1.523 TL ile 2011 yılı ortalama yüzde usulü ücretin toplamı 2.363,04 TL yapmaktadır. Bu miktar davacıya önerilen 2406 TL maktu ücretten az görünmekteyse de, davacının 2010 yılı hak ettiği yüzde usulü ücret ortalaması (684 TL) ile 2011 yılı yüzde usulü karşılaştırmasında (840,04 TL) 2011 yılında önemli bir artış olduğu açıkça görülmektedir. Nitekim davalı tarafından da değişiklik teklifinde ve fesih bildiriminde yüzde usulündeki ücret artışının yüksek olduğu kabul edilmektedir. Somut olayda ücret sisteminin değiştirilmesi çalışma koşullarında esaslı değişiklik niteliğindedir. Bu nedenle bunun 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 22. maddesine uygun yapılması, değişikliğin geçerli bir nedene dayanması gerekir. Fesih bildiriminde maliyet artırıcı olarak kabul edilen yüzde ücret usulü ile devam edilmesinin ekonomik açıdan işletmeye zarar verdiği ve ayrıca aynı işyerinde iki farklı ücret sisteminin uygulanmasının ücret adaletsizliğine neden olduğu belirtilmekteyse de bilirkişi raporunda işverenliğin mali verilerinin koruyucu bir tedbir almasını gerektiren zorlayıcı ekonomik durumunun olmadığı ve yüzde usulü ile çalışanlar ile maktu ücretle çalışanların farklı iş yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca iş hukukunun ve İş Kanunun öngördüğü eşit işlem yapma borcu bir kısım işçilerin var olan haklarının işverence ortadan kaldırılarak eşitliğin sağlanmasını değil çalışma koşullarının iyileştirme yoluyla bu haklara sahip olmayanlara aynı imkanların tanınmasını gerektirmektedir. Davalı tarafından emsal gösterilen benzer bir olayda da Dairemizin görüşü bu yönde olmuştur (Dairemizin 20.09.2012 T. 2012/14062 Esas, 2012/30936 Karar sayılı kararı). Buna göre feshin 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 22. maddesine uygun olmadığı, feshin geçersiz olduğunun kabulü ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde ret kararı verilmesi hatalıdır.

4857 sayılı İş Yasasının 20/3 maddesi uyarınca Dairemizce aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

Hüküm: Yukarda açıklanan gerekçe ile;

1-Mahkemenin kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-Feshin GEÇERSİZLİĞİNE ve davacının İŞE İADESİNE,

3-Davacının yasal süre içinde başvurusuna rağmen davalı işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının kıdemi, fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının 5 aylık brüt ücreti tutarında BELİRLENMESİNE,

4-Davacı işçinin işe iadesi için işverene süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aya kadar ücret ve diğer haklarının davalıdan tahsilinin GEREKTİĞİNE,

5-Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

6-Davacının yaptığı 991,00 TL yargılama giderinin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine, davalının yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,

7-Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarifeye göre 1.500 TL ücreti vekaletin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

8-Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde ilgilisine iadesine,

Kesin olarak 02.07.2014 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

ATLANTIC
OCEAN
SUDAN
DEM REP CONGO
ANGOLA
TANZANIA
BOTSWANA
SOUTH AFRICA
OCEAN

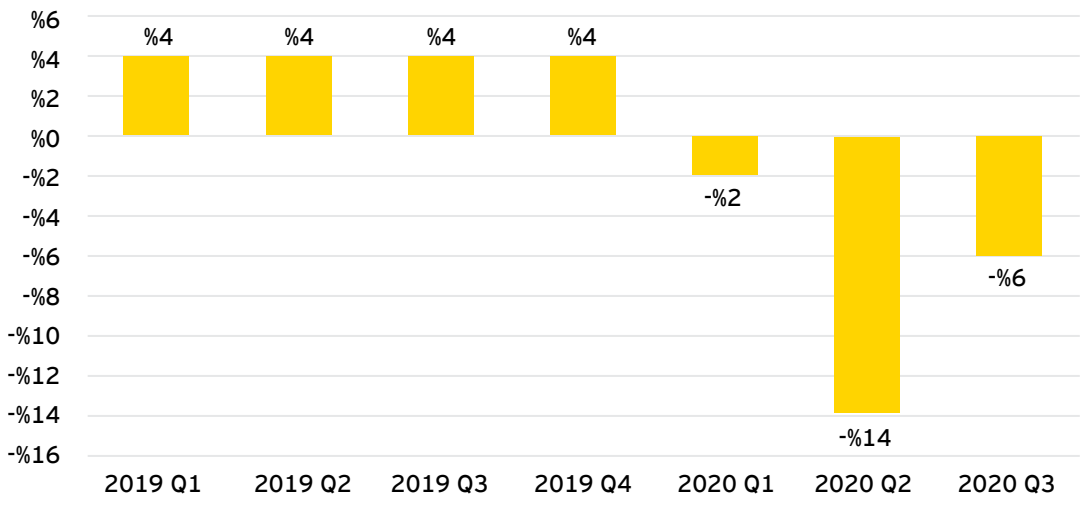
KDV gelirleri 2020'de sert düştü

Katma değer vergisi (KDV) gelirleri Covid-19'un neden olduğu etkiler ve alınan önlemlere bağlı olarak 2020'de belirgin bir düşüş kaydetti. Avrupa Merkez Bankası (ECB) tarafından açıklanan güncel verilere göre, euro kullanılan AB ülkelerinin KDV gelirleri 2020'nin 1, 2 ve 3. çeyreklerinde düştü, ancak ikinci çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen düşüş yüzde 14'ü buldu.

Pandemi nedeniyle alınan kapanma kararları, seyahat kısıtlamaları ve ev dışındaki tüketimin dibe vurması hükümetlerin KDV gelirlerindeki düşüşte etkili olurken, hala içerisinde bulunduğumuz bu süreç KDV açısından farklı bir sonucu da beraberinde getirdi. KDV'nin ekonomideki olumsuzluklardan en az etkilenen vergi türü olduğu, tahsilat açısından bakıldığında tüketim üzerinden alınan vergilerin gelir üzerinden alınan vergilere oranla daha dirençli olduğu şeklinde bir görüş var. Hatta bu görüşü savunan bilimsel çalışmalar da mevcut. Küresel ekonomik krizin yaşandığı 2008-2009 yıllarında OECD ülkelerinde vergi gelirlerindeki en büyük düşüş yüzde 28 ile kurumlar vergisi gelirlerinde olmuştu. O dönemde bireysel gelir vergisi tarafındaki kayıp yüzde 16 olurken, tüketim üzerinden alınan vergiler yüzde 9'luk bir düşüş kaydetti.

Ancak ev dışında geçirilen zamanın azalmasıyla pek çok mal ve hizmetin de çok daha az tüketilmesiyle, pandemi sürecinin bu durumu geçersiz kıldığı rahatlıkla söylenebilir. Tabloda da görülebileceği gibi, KDV gelirlerindeki en büyük düşüş evde kalınan sürenin en yoğun olduğu ikinci çeyrekte gerçekleşmiş.

KDV Gelirleri 2020 yılında önemli ölçüde düşüş gösterdi
19 Avrupa ülkesi için bir önceki yıla göre yüzde değişimi

İngiltere, maliye bakanının bütçe sunumuna odaklandı

İngiltere Maliye Bakanı Rishi Sunak'ın Avam Kamarası'ndaki yıllık bütçe sunumunu mart ayının ilk günlerinde gerçekleştirmesi bekleniyor. Covid-19 kaynaklı ertelemelerin ardından uzun süredir merakla beklenen yeni bütçeyle birlikte, istihdamı koruma ve ekonomiye hız kazandırma amaçlı yeni önlemler de gelebilir.

Sunak'ın neler söyleyeceğini henüz hiç kimse bilmese de gerek İngiliz medyasında yer alan gerekse EY İngiltere tarafından paylaşılan değerlendirmelerde en çok öne çıkan beklentilerden biri kurumlar vergisine yönelik. Halen yüzde 19 seviyesinde olan kurumlar vergisi oranının 23'e ya da yüzde 24'e çıkarılabileceği, kademeli olarak yapılacak artışın 2024'e kadar devam edeceği ve oran artırımından 12 milyar sterlin kaynak sağlanacağı ileri sürülüyor.

Bu plana karşı çıkan ve böyle bir dönemde toparlanmaya zarar vereceğini düşünen büyük bir kitle olsa da İngiltere'nin G-7 ülkeleri arasındaki en düşük kurumlar vergisi oranına sahip ülkelerden biri olduğunu ve oran artırımı için yeterli alanın bulunduğunu savunanları da görmek mümkün.

EY tarafından The Telegraph gazetesi için yapılan ankete göre, iş dünyası hükümetten ilave destekler sağlamasını ve vergi artışlarını ertelemesini bekliyor. EY İngiltere Vergi Politikası Lideri Chris Sanger ise kurumlar vergisi konusunda anahtar kelimenin istikrar olduğunu söylüyor. Ankete katılanların oran konusunda belirsizlik yerine kesinlik talep ettiğini belirten Sanger'e göre yatırımcı; oranın düşük olmasını istediği kadar, ne kadar süre bu seviyede kalacağını da bilmek istiyor.

Pandemiyle birlikte Brexit nedeniyle de belirsizliklerin yüksek olduğu bu dönemde bir yandan ekonomiye, işletmelere gereken desteği sağlamaya devam etmekle yükümlü olan Sunak'ın bir yandan da bütçede istikrarı sağlaması gerekiyor. Muhtemelen ikisini birden yapmaya çalışacağı düşünülen bakan hem ekonomiyi canlandırmak adına daha fazla teşvik açıklayabilir hem de aynı zamanda ekonominin dayanabileceğini düşündüğü ölçüde vergi artırımına gidebilir.

Kurumlar vergisi oranı dışında bir diğer beklenti de 31 Mart'ta süresi dolacak olan konaklama sektörüne ilişkin indirimli KDV uygulamasının uzatılmasına yönelik.

İktidardaki Muhafazakar Parti hükümetinin seçim vaatleri arasında "Triple Lock" tabir edilen bir taahhüt var ve bu gelir vergisi, KDV ve sosyal güvenlik katkılarının artırılmayacağına dair halka verilmiş bir söz olarak görülüyor. Bu nedenle bu üçünde değişiklik beklenmiyor.

Diğer taraftan, İngiltere'de bir süredir tek seferlik bir servet vergisi uygulaması da tartışılıyor. Maliye Bakanı Sunak, Temmuz 2020'de yaptığı bir açıklamada bu fikre karşı olduğunu söylemişti. Pandeminin bütçeye etkileri o tarihten sonra daha da ağır bir hale geldiğinden Sunak'ın bu konudaki görüşü değişmiş olabilir mi bilemeyiz ancak EY uzmanlarına göre bu tarafta önemli bir açıklama beklenmiyor.

Çeşitli alanlarda karbon emisyonunu hedef alan vergiler de uzun süredir gündemde ancak böyle bir ortamda küçük işletmeleri ve ürün fiyatlarına yansıyarak nihai tüketiciyi zor durumda bırakabileceği için bu konudaki beklentinin pek yüksek olduğu söylenemez.

Bilindiği gibi her bütçe öncesinde, söylentiler ve tahminler dolaşır ancak hem pandemi hem de Brexit'in etkilerini hesaba katarak hareket etmesi gereken maliye bakanının çantasından neler çıkaracağını hep birlikte göreceğiz.

"Servet vergisi gündemimizde yok, kurumlar vergisini artıracağız"

ABD Hazine Bakanı Janet Yellen servet vergisinin Başkan Joe Biden'ın gündeminde olmadığını söyledi. Yellen, katıldığı bir online konferansta yaptığı konuşmada servet vergisini tartıştıklarını, ancak bunun uygulamada sorunlar yaratabileceğini ve Biden'ın tercih ettiği bir seçenek olmadığını belirtti.

Yellen, ABD yönetiminin halen yüzde 21 seviyesinde olan kurumlar vergisi oranını yüzde 28'e yükseltmeyi hedeflediğini ve sermaye kazançları üzerinden alınan vergiye ilişkin değişikliklerin değerlendirilebileceğini de ekledi.

Almanya cafe/restaurantlara indirimli KDV oranının süresini 2022 sonuna uzattı

Almanya hükümeti Covid-19 ile mücadele kapsamında açılan yeni destek paketi kapsamında cafe ve restaurantlar için indirimli katma değer vergisi (KDV) uygulamasının süresini uzattı. Geçtiğimiz yıl yüzde 19'dan yüzde 7'ye çekilen oranın uygulama süresinin 31 Aralık 2022'ye kadar uzatıldığı açıklandı.

Almanya'nın 7,5 milyar euroluk yeni destek paketi kapsamında ayrıca, ailelere bir defaya mahsus her çocuk için 150 euro hibe verilirken, sosyal yardım alanlara da kişi başı 150 euroluk hibe sağlanacak.

Türkiye'ye vergi bilgilerinin paylaşımı konusunda ek süre

Avrupa Birliği (AB) maliye bakanları, Türkiye ile vergi konularında iş birliğinde ilerleme kaydedildiğini ve Türkiye'nin bilgi paylaşımı konusunda iş birliği yapmayan ülkelerin yer aldığı kara listeye eklenmediğini duyurdu.

AB dönem başkanlığını yürüten Portekiz Maliye Bakanı Joao Leao, Türkiye ile vergi konularında iş birliğinde ilerleme kaydedildiğini söyledi. Son olarak ekim ayında güncellenen AB'nin vergi konusunda iş birliği yapmayan ülkeler listesinde Amerikan Samoası, Anguilla, Barbados, Fiji, Guam, Palau, Panama, Samoa, Trinidad ve Tobago, ABD Virjin Adaları, Vanuatu ve Seyşeller yer alıyor.

Çok sayıda birey ve şirketin çeşitli yollarla vergiden kaçındıklarının ortaya çıkmasının ardından 2017'de ülkelerin vergi sistemleri incelemeye alan AB, "vergi cennetleri" listesini belirleme sürecini başlatmıştı. Her yılın başında ve sonunda güncellenen listeye alınan ülkelerin AB ile finansal işlemleri daha sıkı bir biçimde denetleniyor.

Seçilmiş Yargı Kararları ve Muktezalar

10.06.2020 tarihli 2020/1933 sayılı yargı kararı

Konu: *Davacı şirketin ortaklarına kullandırdığı paralar için faiz geliri hesaplamayarak transfer fiyatlandırması yoluyla şirket ortaklarına örtülü kazanç dağıttığından bahisle davacının 2010/12 döneminden sonraki döneme devreden katma değer vergisinin azaltılmasına ilişkin işlemin iptali istemi hakkında.*

Özet: Mezkur mevzuat hükümlerinin tetkikinden, özellikle 6802 sayılı Kanun'un 28/3. maddesinde yapılan değişiklikle birlikte, bizzat ödünç para verme faaliyetinde bulunanların ödünç para verme işlemlerinin BMSV'ye tabi tutulacağı, iştigal konusu "bankerlik" olmayanların ticari icaplar gereği yaptıkları borç para verme işlemlerinin "finansman hizmeti" kapsamında KDV'ye tabi olacağı, sermaye şirketlerinin ortaklarına veya ortakları dışındaki kişi yada firmalara borç para kullandırması işleminin "finansman hizmeti" sayılacağı ve bu hizmette katma değer vergisi matrahını, sözü edilen işlemin karşılığı olarak tahakkuk ettirilen veya ettirilmesi gereken faiz tutarının oluşturacağı, borç para kullandırma işleminin faizsiz veya emsaline göre düşük faiz karşılığı yapılması durumunda ise adatlandırma işlemi sonucu bulunacak tutarın matrah olarak kabul edilip edilmeyeceğine ilişkindir.

Davacı şirket adına, ortaklarına kullandırdığı paralar için faiz geliri hesaplamayarak transfer fiyatlandırması yoluyla şirket ortaklarına örtülü kazanç dağıttığı ileri sürülerek tarh edilen 2010 yılı vergi ziyaı cezalı kurumlar vergisinin iptali istemi ile açılan davada Mahkemece Danıştay bozma kararına uyularak, davacı şirketin transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıttığı kabulünden hareketle 131-Ortaklardan Alacaklar Hesabı borç bakiyelerinin adatlandırılması sonucunda ilgili hesap döneminde şirket ortaklarına verilen ödünç paralar için hesaplanması gereken 361.169,13 TL faiz geliri yönünden yapılan adat hesabında hukuka aykırı bir durum bulunmamakla birlikte, 331-Ortaklara Borçlar Hesabı borç bakiyelerinde dönem başı öz sermaye tutarı olan 297.396,98-TL'nin üç katını (297.396,98*3=892.190,94 TL) aşmayan kısmın örtülü sermaye olarak kabul edilemeyeceği, bu haliyle ilgili dönem için hesaplanan faiz geliri yönünden ortakların şirkete verdiği ve kanunen de örtülü sermaye olarak kabul edilmeyen borç miktarı ve buna bağlı hesaplanacak faiz gideri yönünden mahsup işlemi yapılmaksızın bulunan dönem matrahı üzerinden re'sen salınan vergi ziyaı cezalı kurumlar vergisi tarhiyatında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesi ile davanın kabulüne karar verildiği anlaşılmaktadır.

Yapılan işlemlerin yerinde ve hukuka uygun olduğu ileri sürülerek kararın bozulması istenilmektedir. Bu durumda, davacının ortaklarına ödünç para verdiği hususunda kuşku oluşmayacağından, konu hakkında belirtilen hukuki çerçevede değerlendirme yapılarak temyiz isteminin kabulüne ve temyize konu Ankara 3. Vergi Mahkemesinin 25/09/2018 tarih ve E:2018/1041, K:2018/1230 sayılı kararının bozulmasına oyçokluğuyla karar verilmiştir.

18.02.2020 tarihli 2020/848 sayılı yargı kararı

Konu: *Davacı şirket tarafından, ihtirazı kayıtla verilen 2017 yılı kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden tahakkuk eden kurumlar vergisinin ihtirazı kayda konu kısmının kaldırılması ve faiziyle birlikte iadesi istemi hakkında.*

Özet: Kayseri Vergi Mahkemesince verilen 29/11/2018 tarih ve E:2018/530, K:2018/1125 sayılı kararda; olayda, davacı şirketin belgesini temin edemediği ve muhasebeleştiremediği giderlerini ilgili oldukları gider hesaplarında muhasebeleştirmesi

gerekirken, davacı şirketin söz konusu giderleri muhasebe kayıtlarda göstermediğinden, davalı idarece, davacı şirketin belgelendiremediği herhangi bir gideri bulunmadığı, dolayısıyla götürü gidere konu edilen bu giderlerin hiç yapılmadığının kabul edildiği, 194 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde mükelleflerin yurt dışındaki işlerle ilgili belgesiz giderlerinin muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmesi, bu giderlerden hasılatın binde beşine tekabül eden kısmının kanunen kabul edilen gider olarak gösterilmesi gerektiği belirtilerek götürü gider uygulamasına usulü bir açıklama getirilmiş ise de, 193 sayılı Kanun'un 40/1. maddesinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan ve Vergi Usul Kanunu uyarınca belgelendirilmesi gereken genel giderlere ilaveten yurt dışındaki işlerle ilgili giderlere karşılık olmak üzere hasılatın binde beşini aşmamak şartıyla götürü giderin kazançtan indirilebileceği herhangi bir ispat şartına bağlı kalmaksızın kabul edildiğinden, götürü gider indirimi için belgesi temin edilemeyen bir harcamanın olduğunun ve bu harcamanın muhasebe kayıtlarına intikal ettirildiğinin ispatına gerek bulunmadığı, dolayısıyla defter kayıtlarında belgesiz giderleri muhasebeleştirilmeyen mükelleflerin yurt dışındaki işleri ile ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü gider hesaplayamayacaklarını kabul etmenin mümkün bulunmadığı, bu haliyle de, davacı şirketin yurt dışındaki faaliyetleri sırasında yapıldığı ileri sürülen ve fiilen defter kayıtlarında yer almayan söz konusu giderlerin davacı şirket tarafından, indirime konu edilmesi yukarıda anılan yasal düzenlemelere uygun bulunduğundan, davacı şirketin 2017 takvim yılında fiilen defter kayıtlarında yer almayan giderlerine ilişkin olarak ihracat tutarının binde beşine tekabul eden götürü gider indiriminden yararlanması gerekmekte olup, davacı şirket adına 2017 yılı için yapılan kurumlar vergisi tahakkukunun ihtirazı kayda konu 245.457,24 TL'lik kısmının iptali ile davacı şirket tarafından ödenen 245.457,24 TL'nin yasal faiziyle davalı idare tarafından davacıya iade edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Belirtilen gerekçelerle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalı şirket, götürü gider düşülebilmesi için öncelikle harcamanın yapılmış ve işletmenin mal varlığında bir azalmanın meydana gelmiş olması ve gider hesaplarında izlenerek dönem sonunda kâr/zarar hesabına aktarılması gerektiği, belirtilen şartların dava konusu olayda gerçekleşmediği, yapılan işlemlerin yasal ve yerinde olduğu belirtilerek temyiz isteminin kabulü ile Vergi Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği talebinde bulunmuştur. Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir. Temyiz isteminin reddine, Temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin 13/06/2019 tarih ve E:2019/949, K:2019/1150 sayılı kararının onanmasına, 18/02/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

62030549-125[5-2019/629]-E.814836 Sayılı ve 05/11/2020 Tarihli Özelge (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı)

Konu: *Yurt dışında yapılan inşaat işine bağlı elektrik ve mekanik işlerinden elde edilen gelirin vergilendirilmesi.*

Özbekistan Cumhuriyeti'nde yapılmakta olan "..." inşaat projesinin elektrik ve mekanik işlerinin üstlenildiği ve bu işlerin yürütülmesi için daimi temsilci atandığı, söz konusu işler için gerekli malzemelerin bir kısmının Türkiye'den gönderildiği, bir kısmının da ilgili ülkeden temin edildiği, "..." projesinin çok büyük ve etap etap yapılan bir proje olması nedeniyle elektrik ve mekanik işlerinin bazı bölümlerinin alt taşeron olarak yurt dışında bulunan firmalara yaptırıldığı, yurt dışı mukimi firmaların yapmış oldukları işler dolayısıyla şirketinizin daimi temsilcisi adına fatura düzenledikleri belirtilmiş olup daimi temsilci aracılığıyla yurt dışında mukim alt taşeron firmalara yaptırılan söz konusu işlerden elde edilecek kazançların kurumlar vergisinden istisna olup olmadığı ile söz konusu firmalara yapılacak ödemeler üzerinden tevkifat yapılıp yapılmayacağı hususunda görüş talep edilmiştir.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin "5.9.Yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançlarda istisna" başlıklı bölümünde, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile yurt dışında bulunan işyerleri veya daimi temsilcileri aracılığıyla yapılan ve yurt dışında vergilendirilen inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançların (vergi yükü oranına bakılmaksızın), ayrıca yurt içinde de vergilendirilmesinin önüne geçilmesi amacıyla bu kazançlar kurumlar vergisinden istisna edilmiştir." açıklamalarına yer verilmiştir. Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, "..." inşaat projesi kapsamında şirketinizce Özbekistan'da taahhüt edilen ve bazı kısımları Özbekistan mukimi alt taşeron firmalara yaptırılan elektrik ve mekanik işlerinin yurt dışında bulunan işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla yürütülmesi halinde, faaliyette bulunulan yabancı ülkenin mevzuatına göre hesap döneminin kapandığı tarih itibarıyla ilgili ülke mevzuatına göre tespit edilen ve Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilen kazançlar Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca kurumlar vergisinden istisna edilecektir.

Öte yandan, Türkiye-Özbekistan Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasında inşaat, yapım, montaj ve kurma işleri bakımından işyerinin oluşması 36 aylık süre koşuluna bağlanmış olup, şirketinizce "..." inşaat projesi ile ilgili olarak üstlenilen elektrik ve mekanik işleri kapsamında Özbekistan'da gerçekleştirilecek faaliyetin 36 aydan kısa sürmesi halinde, bu faaliyet dolayısıyla elde edilecek kazançlar yalnızca Türkiye'de vergilendirilecek; faaliyetin 36 ayı aşması durumunda ise, Anlaşmanın 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasının (g) bendi gereğince Özbekistan'da bir işyerine sahip olunduğu kabul edilerek elde edilecek kazançlar, bu işyerine atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere Özbekistan'da, bu ülkenin iç mevzuat hükümleri çerçevesinde vergilendirilebilecektir. Şirketiniz tarafından Anlaşma hükümlerine uygun olarak Özbekistan'da vergi ödenmesi durumunda ise, ödenen vergiler Anlaşmanın "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi"ni düzenleyen 22'nci maddesinin 1'inci fıkrası hükmü çerçevesinde söz konusu kazanca ilişkin Türkiye'de ödenecek vergiden mahsup edilmek suretiyle çifte vergilendirme önlenebilecektir. Bununla birlikte, Özbekistan'da gerçekleştirilen faaliyetlerin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin (h) bendi hükümleri kapsamında istisna olması durumunda, 36 ayı geçen faaliyetler nedeniyle Özbekistan'da ödenecek vergilerin Türkiye'de mahsup edilmesi söz konusu olmayacaktır.

62030549-120[123-2019/1386]-E.844709 Sayılı ve 13/11/2020 Tarihli Özelge (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı)

Konu: *Yurt dışı mukimi firmalardan Türkiye'deki aracı kurumlar vasıtasıyla elde edilen temettü gelirlerinden yurt dışında kesilen vergilerin mahsubu.*

Amerika Birleşik Devletleri Nasdaq borsasında işlem gören ..... ve ..... Bankaları hisse senetlerinden temettü geliri elde edildiği, bu hisselerin ..... A.Ş. ve ..... A.Ş. aracı kurumlarında saklandığı ve temettü gelirlerinin bu aracı kurumlar vasıtasıyla tahsil edildiği, bu kapsamda elde edilen gelirlerin düzenli olarak beyan edildiği ancak bu beyannamelerde ilgili gelirlere ilişkin yurt dışında yapılan kesintilerin mahsubunun yapılmadığı belirtilerek, söz konusu mahsubun Türk finans kurumlarından alınan ve yurt dışında tevkifat yoluyla verginin ödendiğini gösterir evrak ibraz edilerek yapılmasının mümkün bulunup bulunmadığı hususunda görüş talep edilmiştir."

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 123'üncü maddesinde; "Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergiler, Türkiye'de tarh edilen Gelir Vergisi'nin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirilir." hükümlerine yer verilmiştir. Diğer taraftan 191 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "A-6.Yabancı Memleketlerde Elde Edilen Kar Payları" başlıklı bölümünde; "Öte yandan, yabancı memlekette elde edilen söz konusu kar payları ile ilgili olarak, yabancı memlekette ödenen vergilerin Gelir Vergisi Kanunu'nun 123'üncü maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde mahsup edileceği tabiidir." açıklamalarında bulunulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının "Temettüler" başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasına göre Türkiye mukimi bir kişiye ABD mukimi şirketlerden yapılan temettü ödemelerini vergilendirme hakkı Türkiye'ye ait olmakla birlikte, ABD'nin de aynı maddenin 2nci fıkrasının (b) bendi uyarınca ödenecek gayrisafi temettü tutarının %20'sini aşmamak üzere vergilendirme hakkı bulunmaktadır. Ancak, ABD iç mevzuatında bu gelirler için daha düşük bir oran belirlenmiş ise bu oranın uygulanacağı tabiidir.

Buna göre, ... A.Ş. ve ..... A.Ş. aracı kurumları vasıtasıyla elde edilen temettü gelirleri üzerinden ABD'de yapılan kesintilerin gelir vergisi beyannamesinde mahsubu, yabancı memlekette vergi ödendiğinin yetkili makamlardan alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgelere istinaden mümkün bulunmaktadır. Öte yandan, söz konusu kesintilere ilişkin belgelerin Gelir Vergisi Kanunu'nun 123'üncü maddesinde belirtilen bir yıllık süre içerisinde verilmesi gerektiği ve ilgili maddede yer alan süre geçtikten sonra ise düzeltmenin yapılamayacağı tabiidir.

62030549-125[13-2017/23]-598231 Sayılı ve 14/08/2020 Tarihli Özelge (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı)

Konu: *Adi ortaklığın ortaklarından borç para alması ve ortaklarına borç para vermesi hususunun transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği.*

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, adi ortaklığın "... Paylaşımı İşi"ni gerçekleştirmek üzere kurulduğu, adi ortaklığın ortağa verilen borç para nedeniyle ...yılında ....-TL faiz geliri, ortaktan alınan borç para nedeniyle de ....-TL faiz giderinin tahakkuk ettirildiği belirtilerek, ortağa verilen borç para ile ortaktan alınan borç para nedeniyle hesaplanan faizin KDV'ye tabi olup olmadığı, faiz geliri ile faiz giderinin hesap dönemi sonunda ortaklara dağıtılıp dağıtılmayacağı, ortaktan alınan borç paranın örtülü sermaye kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği, ortağa verilen borç para dolayısıyla transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda görüş talep edilmiştir.

Borçlar Kanunu'nun 638-642'nci madde hükümleri kapsamında iştirak halinde mülkiyet esasına göre faaliyet sürdüren adi ortaklıklar elde ettikleri gelirin vergilendirilmesi açısından bağımsız bir ünite olarak kabul edilmemiştir. Ortaklar kendi paylarına düşen karlarını münferiden beyan etmek zorundadırlar. Ancak adi ortaklık, KDV yönünden vergi mükellefi, gelir stopaj yönünden ise vergi sorumlusu olarak kabul edilmiştir. Buna göre, söz konusu adi ortaklıkta ortaya çıkan kâr veya zararın, ortaklığı oluşturan ortaklar tarafından hisseleri oranında, ortakların tam veya dar mükellef olmasına göre kurum kazançlarına dahil edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

Adi ortaklığın, finansman ihtiyacını karşılamak üzere ortaklardan hisseleri oranında borç alması veya ortaklara hisseleri oranında borç vermesi halinde, bu işlem transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilmeyecek ve faiz hesaplanması söz konusu olmayacaktır. Ancak, ortakların hisseleri oranından farklı olarak borç alınması veya borç verilmesi halinde, söz konusu işlemler transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilecek olup ortaklardan alınan ve ortaklara verilen tutarlar için emsallere uygun bir faiz oranının hesaplanması gerekmektedir.

KDV Genel Uygulama Tebliği'nin (III/C-2.) bölümünde yer alan açıklamaya göre, Adi Ortaklığınızın Türkiye'de mukim ortağına borç para verme veya ortağından borç para alma işlemleri finansman temin hizmeti kapsamında değerlendirilerek, bu hizmetin karşılığını teşkil eden faiz tutarı üzerinden 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 1/1'inci maddesine göre KDV hesaplanacaktır. Öte yandan, Adi Ortaklığınız ile ortağı arasındaki borç para alma/verme işlemlerinin transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı olarak değerlendirilmesi halinde bu işlemler nedeniyle hesaplanan KDV'nin 3065 sayılı Kanun'un 30/d maddesine göre indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Sirküler İndeks		
No	Tarih	Konu
22	22.02.2021	Ülke Bazlı Raporların (CbCR) verilme tarihi ertelendi.
21	19.02.2021	Menkul kıymetlerden 2021 yılında elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi.
20	16.02.2021	KDV Genel Uygulama Tebliği'nin kısmi tevkifat uygulamasına ilişkin düzenlemelerinde değişiklikler yapıldı.
19	11.02.2021	Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nde bazı değişiklikler yapıldı.
18	09.02.2021	Elektronik belgelere ilişkin hükümlerin yer aldığı 509 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde değişiklikler yapıldı
17	09.02.2021	Borsada rayici olmayan yabancı paraların 31.12.2020 tarihi itibarıyla değerlenmesinde kullanılacak kurlar açıklandı.
16	08.02.2021	Serbest Bölgeler Kanunu'nun geçici 3. maddesindeki %85 oranının 2020 yılında %80 olarak uygulanmasına karar verildi.
15	04.02.2021	Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ilişkin vergi tevkifatı oranı %3'ten %5'e çıkarıldı.
14	04.02.2021	Finansman gider kısıtlaması oranı %10 olarak belirlendi.
13	03.02.2021	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Ar-Ge/Tasarım merkezlerinde Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ilişkin değişiklikleri içeren 7263 sayılı Kanun yayımlandı.
12	02.02.2021	Sadece elektrik motorlu olan binek otomobillerinin ÖTV oranları yükseltildi.
11	01.02.2021	2021 yılında uygulanacak yurt dışı gündelik tutarlarını belirleyen Cumhurbaşkanı Kararı yayımlandı.
10	01.02.2021	Riskli yapıların dönüşüm projeleri çerçevesinde, maliklerince yaptırılan konutlara ilişkin inşaat taahhüt işlerinde KDV oranı %1'e düşürüldü.
9	01.02.2021	Elektronik haberleşme hizmetlerinde %7,5 olarak uygulanan özel iletişim vergisi oranı %10'a çıkarıldı.
8	25.01.2021	Elektronik belgelerin Ba-Bs formlarında bildirilmesi uygulamasına 2021/Temmuz ayından itibaren son veriliyor.
7	25.01.2021	İçişleri Bakanlığınca faaliyetlerine tamamen ara verilen veya tamamen durdurulan mükelleflerin mücbir sebep hükümlerinden faydalandırılmasına ilişkin Tebliğ yayımlandı.
6	15.01.2021	"Değerli konut vergisi"nin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleyen Tebliğ yayımlandı.
5	06.01.2021	Gelir vergisinden istisna yurt içi ve yurt dışı gündelik tutarları (01.01.2021-30.06.2021).
4	06.01.2021	Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı ve çocuk yardımı tutarları (01.01.2021-30.06.2021).
3	05.01.2021	Borsa İstanbul'da işlem gören tahvil ve bonolar ile kira sertifikalarının 31 Aralık 2020 tarihli borsa rayiçleri.
2	04.01.2021	2021 yılında değerli konut vergisi hesabında kullanılacak konut vergi değerlerinin alt ve üst sınırları açıklandı.
1	02.01.2021	Meslek mensuplarınca (SM, SMMM ve YMM) 2021 yılında uygulanacak olan asgari ücret tarifesi yayınlandı.
139	31.12.2020	2021 yılında uygulanacak geri kazanım katılım payı tutarları belirlendi.
138	30.12.2020	7256 sayılı Kanun kapsamında borçların yapılandırılmasına ilişkin başvuru ve ilk taksit ödeme süreleri bir ay uzatıldı.
137	29.12.2020	Konut, iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için 2021 yılında ödenecek çevre temizlik vergisi tutarları açıklandı.
136	29.12.2020	İndirimli orana tabi işlemlerde 2021 yılında uygulanacak iade sınırı 18.900 TL olarak belirlendi.
135	29.12.2020	2021 yılında, mobil telefon aboneliğinin ilk tesisinde ödenmesi gereken özel iletişim vergisi tutarı açıklandı.
134	29.12.2020	2021 yılında veraset ve intikal vergisinden istisna olarak dikkate alınacak tutarlar ile vergi tarifesi açıklandı.
133	29.12.2020	2021 yılında uygulanacak maktu damga vergisi tutarları açıklandı.
132	29.12.2020	2021 yılında uygulanacak harç tutarları açıklandı.
131	29.12.2020	2021 yılında uygulanacak motorlu taşıtlar vergisi tutarları açıklandı.
130	29.12.2020	VUK kapsamında 2021 yılında uygulanacak usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile bazı parasal büyüklükler açıklandı.

Vergi Takvimi

2021 Mart ayı mali yükümlülükler takvimi

1 Mart 2021 Pazartesi	Diğer ücretler gelir vergisi 1. taksit ödemesi
	Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin 2020 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamesinin verilmesi ve 1. taksit ödemesi
	Ocak 2021 dönemi haberleşme vergisinin beyanı ve ödenmesi
	Ocak 2021 dönemi mal ve hizmet alım/satımlarına ilişkin bildirim formlarının (Form Ba-Bs) verilmesi
	Ocak 2021 dönemi sosyal güvenlik primlerinin (SGP) ödenmesi
	Değerli konut vergisi (DKV) 1. taksit ödemesi
10 Mart 2021 Çarşamba	16-28 Şubat 2021 dönemi özel tüketim vergisi beyannamesinin (Petrol ve doğalgaz ürünleri) verilmesi ve verginin ödenmesi
15 Mart 2021 Pazartesi	Şubat 2021 dönemi özel tüketim vergisi beyannamesinin (Alkollü ve alkolsüz içecekler ile tütün mamulleri) verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi özel tüketim vergisi beyannamesinin (Dayanıklı tüketim malları ve diğer mallar) verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi özel tüketim vergisi beyannamesinin (Tescile tabi olmayan motorlu taşıtlar) verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) beyannamesinin verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi özel iletişim vergisi (ÖİV) beyannamesinin verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi kaynak kullanımı destekleme fonu (KKDF) kesintilerinin bildirimi ve ödenmesi
22 Mart 2021 Pazartesi	Şubat 2021 dönemi şans oyunları vergisi (ŞOV) beyannamesinin verilmesi ve verginin ödenmesi
25 Mart 2021 Perşembe	1-15 Mart 2021 dönemi özel tüketim vergisi beyannamesinin (Petrol ve doğalgaz ürünleri) verilmesi ve verginin ödenmesi
26 Mart 2021 Cuma	Şubat 2021 dönemi Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi'nin (MPHB) verilmesi ve verginin ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi damga vergisinin (DV) beyanı ve ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi katma değer vergisinin (KDV) beyanı ve ödenmesi
31 Mart 2021 Çarşamba	2020 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi ve 1. taksit ödemesi
	Şubat 2021 dönemi haberleşme vergisinin beyanı ve ödenmesi
	Şubat 2021 dönemi mal ve hizmet alım/satımlarına ilişkin bildirim formlarının (Form Ba-Bs) verilmesi
	Şubat 2021 dönemi sosyal güvenlik primlerinin (SGP) ödenmesi

Gelir Vergisi

Gelir vergisi tarifesi - 2021 (Ücretler)	
Gelir dilimi	**Vergi oranı**
24.000 TL'ye kadar	% 15
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	% 20
190.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL, fazlası	% 27
650.000 TL'nin 190.000 TL'si için 46.390 TL, fazlası	% 35
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 207.390 TL, fazlası	% 40

Gelir vergisi tarifesi - 2021 (Diğer gelirler)	
Gelir dilimi	**Vergi oranı**
24.000 TL'ye kadar	% 15
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	% 20
130.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL, fazlası	% 27
650.000 TL'nin 130.000 TL'si için 30.190 TL, fazlası	% 35
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 212.190 TL, fazlası	% 40

Gelir vergisinden istisna günlük yemek yardımı (KDV hariç)	
Uygulandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	19,00
2020	23,00
2021	25,00

Engellilik indirimi (2021)	
Engellilik derecesi	**Tutarı (TL)**
Birinci derece engelliler için	1.500
İkinci derece engelliler için	860
Üçüncü derece engelliler için	380

Asgari geçim indirimi - TL (2021)						
Eşin çalışma durumu	**Çocuk sayısı**					
	Yok	**1**	**2**	**3**	**4**	**5 veya fazla**
Çalışıyor	268,31	308,56	348,81	402,47	429,30	456,13
Çalışmıyor	321,98	362,22	402,47	456,13	456,13	456,13

Konut kira geliri istisnası	
Gelirin elde edildiği yıl	**Tutar (TL)**
2019	5.400
2020	6.600
2021	7.000

Değer artış kazançlarında istisna (Menkul kıymetler hariç)	
Kazancın sağlandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	14.800
2020	18.000
2021	19.000

Arızi kazançlara ilişkin istisna	
Kazancın sağlandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	33.000
2020	40.000
2021	43.000

Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı	
Uygulandığı dönem	**Tutar (TL)**
01.07.2020 - 31.12.2020	7.117,17
01.01.2021 - 30.06.2021	7.638,96

Vergi Usul Kanunu ve 6183 Sayılı Kanun

Gecikme zammı ve gecikme faizi oranları (Aylık)	
Uygulandığı dönem	**Oran (%)**
01.07.2019 - 01.10.2019	2,50
02.10.2019 - 29.12.2019	2,00
30.12.2019 tarihinden itibaren	1,60

Tecil faizi oranları (Yıllık)	
Uygulandığı dönem	**Oran (%)**
21.10.2010 - 05.09.2018	12
06.09.2018 - 24.10.2019	22
25.10.2019 tarihinden itibaren	19

Yeniden değerleme oranları	
Yıl	**Oran (%)**
2018	23,73
2019	22,58
2020	9,11

Fatura düzenleme sınırı	
Uygulandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	1.200
2020	1.400
2021	1.500

Amortisman sınırı	
Uygulandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	1.200
2020	1.400
2021	1.500

Reeskont ve avans işlemlerinde iskonto ve faiz oranları	
Reeskont işlemlerinde	% 15,75
Avans işlemlerinde	% 16,75
VUK kapsamındaki reeskont işlemlerinde	% 16,75

Not: Bu oranlar 19.12.2020 tarihinden itibaren yapılan işlemler için geçerlidir.

Damga Vergisi

Azami damga vergisi (Her bir kağıt için)	
Uygulandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	2.642.810,00
2020	3.239.556,40
2021	3.534.679,90

Damga vergisi oran ve tutarları (2021)	
Damga vergisine tabi kağıtlar	**Oran/Tutar**
Sözleşmeler	Binde 9,48
Ücretler (Avanslar dâhil)	Binde 7,59
Kira sözleşmeleri	Binde 1,89
Bilanço	74,90 TL
Gelir tablosu	35,80 TL
Yıllık gelir vergisi beyannamesi	97,20 TL
Kurumlar vergisi beyannamesi	129,80 TL
Katma değer vergisi beyannameleri	64,10 TL
Muhtasar ve prim hizmet beyannameleri	76,00 TL

Veraset ve İntikal Vergisi

İstisnalar (2021)	
Evlatlıklar dahil füruğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinde	334.534 TL
Füruğ bulunmaması halinde, eşe isabet eden miras hissesinde	669.479 TL
İvazsız suretle meydana gelen intikallerde	7.703 TL
Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde	7.703 TL

Vergi tarifesi (2021)		
Matrah dilim tutarları	**Vergi Oranı**	
	Veraset yoluyla intikal	**İvazsız intikal**
İlk 380.000 TL için	% 1	% 10
Sonra gelen 900.000 TL için	% 3	% 15
Sonra gelen 1.900.000 TL için	% 5	% 20
Sonra gelen 3.600.000 TL için	% 7	% 25
Matrahın 6.780.000 TL'yi aşan bölümü için	% 10	% 30

Asgari Ücret ve Sosyal Güvenlik

Asgari ücret ve yasal kesintiler	
Ödemeler / kesintiler	**01.01.2021 - 31.12.2021 (TL)**
Brüt asgari ücret	3.577,50
Sosyal güvenlik primi işçi payı (% 14)	500,85
İşsizlik sigortası primi işçi payı (% 1)	35,78
Gelir vergisi matrahı	3.040,87
Hesaplanan gelir vergisi (% 15)	456,13
Asgari geçim indirimi (Bekâr) (-)	268,31
Kesilecek gelir vergisi	187,82
Damga vergisi (binde 7,59)	27,15
Kesintiler toplamı	751,60
Net asgari ücret	**2.825,90**

Yıllık brüt asgari ücret	
Uygulandığı yıl	**Tutar (TL)**
2019	30.700,80
2020	35.316,00
2021	42.930,00

Sosyal güvenlik primine esas aylık kazançların alt ve üst sınırları		
Uygulandığı dönem	**Alt sınır (TL)**	**Üst sınır (TL)**
01.01.2021-31.12.2021	3.577,50	26.831,40

Income Tax

Income tax tariffs - 2021 (Salaries)	
Income bracket	**Tax rate**
Up to TRL 24.000	15 %
For TRL 53.000; for the first TRL 24.000, TRL 3.600, for above	20 %
For TRL 190.000; for the first TRL 53.000, TRL 9.400, for above	27 %
For TRL 650.000, for the first TRL 190.000, TRL 46.390, for above	35 %
For more than TRL 650.000, for TRL 650.000, TRL 207.390, for above	40 %

Income tax tariffs - 2021 (Other income)	
Income bracket	**Tax rate**
Up to TRL 24.000	15 %
For TRL 53.000; for the first TRL 24.000, TRL 3.600, for above	20 %
For TRL 130.000; for the first TRL 53.000, TRL 9.400, for above	27 %
For TRL 650.000; for the first TRL 130.000, TRL 30.190, for above	35 %
For more than TRL 650.000, for TRL 650.000, TRL 212.190, for above	40 %

Daily meal allowance exempt from income tax (VAT excluded)	
Year	**Amount (TRL)**
2019	19,00
2020	23,00
2021	25,00

Disability allowance (2021)	
Degree of disablement	**Amount (TRL)**
For 1st degree disabled	1.500
For 2nd degree disabled	860
For 3rd degree disabled	380

Minimum living allowance - TRL (2021)

Status of spouse	Number of children					
	No	1	2	3	4	5 or more
Employed	268,31	308,56	348,81	402,47	429,30	456,13
Unemployed	321,98	362,22	402,47	456,13	456,13	456,13

Exemption for house rental income	
Year when the income is derived	**Amount (TRL)**
2019	5.400
2020	6.600
2021	7.000

Exemption in capital gains (Except securities)	
Year when the gain is derived	**Amount (TRL)**
2019	14.800
2020	18.000
2021	19.000

Exemption in incidental income	
Year when the income is derived	**Amount (TRL)**
2019	33.000
2020	40.000
2021	43.000

The upper limit of severance pay exempt from income tax	
Period	**Amount (TRL)**
01.07.2020 - 31.12.2020	7.117,17
01.01.2021 - 30.06.2021	7.638,96

Tax Procedures Law (TPL) and Law No. 6183

Delay charge and delay interest rates (Monthly)	
Period	**Rate (%)**
01.07.2019 - 01.10.2019	2,50
02.10.2019 - 29.12.2019	2,00
Since 30.12.2019	1,60

Deferral interest rates (Annual)	
Period	**Rate (%)**
21.10.2010 - 05.09.2018	12
06.09.2018 - 24.10.2019	22
Since 25.10.2019	19

Revaluation rates	
Year	**Rate (%)**
2018	23,73
2019	22,58
2020	9,11

Limit for issuing invoice	
Year	**Amount (TRL)**
2019	1.200
2020	1.400
2021	1.500

Depreciation limit	
Year	**Amount (TRL)**
2019	1.200
2020	1.400
2021	1.500

Discount and interest rates to be applied in rediscount and advance transactions	
In rediscount transactions	15,75%
In advance transactions	16,75%
In rediscount transactions under TPL	16,75%

Note: These rates are applicable to the transactions conducted as of 19.12.2020

Stamp Duty

Maximum stamp duty (For each paper)	
Year	**Amount (TRL)**
2019	2.642.810,00
2020	3.239.556,40
2021	3.534.679,90

Stamp duty rates and amounts (2021)	
Papers subject to stamp duty	**Rate/Amount**
Contracts	9,48 per thousand
Wages (Including advances)	7,59 per thousand
Rental contracts	1,89 per thousand
Balance sheet	TRL 74,90
Income statement	TRL 35,80
Annual income tax return	TRL 97,20
Corporate tax return	TRL 129,80
Value added tax returns	TRL 64,10
Withholding and premium service returns	TRL 76,00

Inheritance and Transfer Tax

Exemptions (2021)	
For shares of inheritance corresponding to each descendant including adopted children and the spouse	TRL 334.534
For share of inheritance corresponding to the spouse if there is no descendant	TRL 669.479
For transfers conducted without any consideration	TRL 7.703
For prizes won in competitions and lotteries held for money and property	TRL 7.703

Tax tariff (2021)

Tax base bracket amounts	Tax rate	
	Transfer through inheritance	Transfer without any consideration
For the first TRL 380.000	1 %	10 %
For the next TRL 900.000	3 %	15 %
For the next TRL 1.900.000	5 %	20 %
For the next TRL 3.600.000	7 %	25 %
For the tax base portion exceeding TRL 6.780.000	10 %	30 %

Minimum Wage and Social Security

Minimum wage and withholdings	
Payments / withholdings	**01.01.2021 - 31.12.2021 (TRL)**
Gross minimum wage	3.577,50
Social security premium employee's contribution (14 %)	500,85
Unemployment insurance premium employee's contribution (1 %)	35,78
Income tax base	3.040,87
Income tax calculated (15 %)	456,13
Minimum living allowance (Single) (-)	268,31
Income tax to be withheld	187,82
Stamp duty (7,59 per thousand)	27,15
Total withholdings	751,60
Net minimum wage	**2.825,90**

Annual gross minimum wage	
Year	**Amount (TRL)**
2019	30.700,80
2020	35.316,00
2021	42.930,00

The lower and upper limits of monthly earnings that will be the basis for social security premium

Period	Lower limit (TRL)	Upper limit (TRL)
01.01.2021-31.12.2021	3.577,50	26.831,40

EY | Daha iyi bir çalışma dünyası oluşturmak

EY olarak amacımız; müşterilerimiz, çalışanlarımız ve toplum için değer yaratırken aynı zamanda sermaye piyasalarında güvenin ve daha iyi bir çalışma dünyasının oluşmasına katkıda bulunmaktır.

Dünya çapında 150'den fazla ülkede, sahip olduğumuz veri ve teknoloji ile hizmet veren ekiplerimizle, denetimde güveni sağlarken müşterilerimizin gelişmesine ve dönüşmesine destek oluyoruz.

Bağımsız denetim, danışmanlık, hukuk, kurumsal finansman, strateji ve vergi hizmetlerimizle iş dünyasının karşılaştığı zorluklara yeni çözümler sunacak doğru soruları soruyoruz.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok, üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK) kapsamında; EY'ın kişisel verileri nasıl topladığı, kullandığı ve bireylerin sahip olduğu haklara dair bilgilere ey.com/tr_tr/privacy-statement adresinden ulaşabilirsiniz. EY üye şirketleri yerel kanunların yasakladığı bölgelerde hukuk hizmeti sunmaz. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret edin.

© 2021 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTurkiye
instagram.com/eyturkiye
twitter.com/EY_Turkiye

ISSN: 2148-4686

Sadece genel bilgi verme amacıyla sunulan bu yayın muhasebe, vergi veya diğer profesyonel hizmetler alanında geçerli bir kaynak olarak kullanılması amacıyla hazırlanmamıştır. Belirli bir konuya ilişkin olarak ilgili danışmana başvurulmalıdır.